

πάσης καὶ ἐλευθερίας ἀπολαύειν αὐτοὺς καὶ πάντα τὰ προσόντα γονικόθεν αὐτοῖς ἀνώτερα κεκτήσθαι τέλους καὶ βάρους ὑποιουδήτινος καὶ κομμερχίου χάριν ἀκαταζητήτους τετηρῆσθαι παντάκασιν, ἐφ' αἷς ἀν ποιεῖν ἐθέλωσι πραγματείαις ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει τῆς Μονεμβασίας. δοιεν, ἐπειδὴ καὶ νῦν ὑπὲρ τούτων τυχεῖν ἔξητήσαντο καὶ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου, εὔμενῶς τε ἄγαν καὶ ἔτοιμως τῇ τοιαύτῃ αὐτῶν παρακλήσει συννέσσασα τὸν παρόντα ταύτης πρὸς αὐτοὺς ἐπιβραβεύει χρυσόβουλλον λόγον, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται ἐπαπολαύειν καὶ εἰς τὸ ἔξῆς τοὺς οἰκήτορας τῆς τοιαύτης πόλεως Μονεμβασίας τῆς προσόντης αὐτοῖς μέχρι τοῦ νῦν τοιαύτης ἔξχουσσίας τε καὶ ἀνενοχλησίας καὶ διατηρεῖσθαι μὲν τὰ τε γονικὰ καὶ ὑποστατικὰ αὐτῶν ἀδιάσειστα πάντῃ καὶ ἐλεύθερα καὶ παντὸς βάρους καὶ τέλους ἀνώτερα, διπέρ εύρίσκονται κεκτημένοι μετὰ τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας μέχρι τῆς σήμερον, διαμένειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ κομμερχίου δόσεως ἀκαταζητήτους τε καὶ ἀνενοχλήτους παντάκασιν, ἐφ' αἷς ἀν δηλονότι ποιῶνται πραγματείαις ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει τῆς Μονεμβασίας· βούλεται γάρ τῇ βασιλείᾳ μου τελείας ἀπολαύειν αὐτοὺς ἀπαντας τῆς ἐπὶ τούτοις ἐλευθερίας καὶ ἀνέσεως τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καὶ μὴ εύρισκειν ὑπὲρ τούτων τὴν οἰανδήτινα διενόχλησιν καὶ συζήτησιν. ἐπὶ τούτῳ γάρ γεγονὼς καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη αὐτοῖς κατὰ μῆνα αὔγουστον τῆς νῦν τρεχούσης ιβ' ἵνδ. τοῦ ἡς ἐπτακοσιοστοῦ ἐνενηκοστοῦ β' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοχρήτωρ Φωμαίων Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Edidit E. Miller in catalogo MSS. græc. bibliothecæ Scorialensis p. 59 et Zachariae, Jus græco-rom. III. p. 605.

II. 6801—1293, mense iunio, ind. VI.

Imperator Andronicus II. metropolitac Monembasiae concedit dignitatem exarchi totius Peloponnesi confirmataque jura, privilegia et possessiones ecclesiæ.

| Καν εἰ μήπω πρότερον ἔχοντι πλεῖστα δή, παραπλήσια γενέσιοι: βασιλεύσετε καὶ κτίσετε, καὶ σὺγχρητον ἥμιν, καὶ νομισθήσατε τοῦ λαϊκοῦ γέργεσιοι, ἵσως δηγίωσης γε νῦν αὕτη παροῦσά τε καὶ προτετειμένη, τῇ βασιλείᾳ μου πρᾶξις ἔρευνε τὸν τοπίον κακού τόπον· ἔμελει καὶ ἐδέχτη καιρενον ἣν τὴν μάλλον ἐρεῖν, δι-

έαυτήν¹⁾ - ἐκκίνεις πάντως, ἀρχῆν οὕτῳ λαβόντα καὶ λίστην πρὸς τὸν ἔτης ἔπειτα γρόνον ἐνεργῆ²⁾ δείχνεισθαι· οὕτῳ πολὺ πάντοθεν ἔχει τὸ πεῖθον αὐτῇ καὶ καταναγκάζον εὔλογον· τὸ γὰρ δὴ κατὰ τὴν Ηελιοπόνησον πέριώνυμον ἄστυ Μονεμβασίας ἐστί. μὲν ὡς ἀληθῶς τῶν κατ' αὐτὴν δὴ πάντων³⁾ μακρῷ προέχον καὶ τὰ πρῶτα δὴ σαφῶς ἀπάντων φερόμενον, ὡς μηδένα μηδὲν τῶν ταύτῃ γε ἄλλων ἄλλῃ πάντων πάντῃ καὶ λίστων ἐπιθήλως ἐναρθρίμιον καὶ μὴ πολλῶν λείπεσθαι ξυγγροῦν⁴⁾· γέον μὲν ἐπιεικῶς ὅνομα καὶ κλέος καὶ σὺ πόρρωθεν τῶν ἐπισθεν γρόνων ἦκαν, μυρίας δὲ σμικρῶν καὶ παμμήκεις τὰς εὐφημίας⁵⁾ καὶ πανταχοῦ πομπεύον, ὡς εἴ τι⁶⁾ καὶ ἄλλο τῶν ἐπιφανῶν καὶ περιθέξων ἀκούειν, οὐκ ἐπὶ μόνης τῆς βασιλικῆς ἡγεμονίας τῆς ἡμετέρας, ἄλλα καὶ σχεδὸν τῆς ἀλλοτρίας ἀπάσης. καὶ γὰρ δὴ τὰ τε ἄλλα κοσμεῖ τὸ ἄστυ, καὶ θέσεως εὐκαιρία καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἐρυμνήτης καὶ πλῆθος μάλιστα οἰκυτόρων καὶ πολυολβία καὶ πολιτείας εὐγένειας καὶ τεχνῶν ἀσκήσεις καὶ ἀγορᾶς δαψίλεια πάντων πᾶσα, εὐεμπορώτατόν τε εἰ δὴ τι καὶ ἄλλο μάλιστα πρὸς ἀπαντα πλοῦν καὶ θαλάσσης ἀπαντα μέρη θέσεως⁷⁾ εὖ ἔχον· καὶ τοίνυν πολὺ τὸ τῶν οἰκούντων ἐνταῦθα ἰκανόπλοον καὶ θαλαττουργόν, ῥωμαλαιάστης τε καὶ φρόνημα δραστικόν τε καὶ ἐμπράκτον καὶ (τὸ καλλιστον τῶν ἄλλων) μάλιστα ἡ πρὸς τὴν βασιλείαν μυν ἐνεργός τε καὶ ἀτρεπτος παντάπασιν εὔνοια καὶ ἡ πρὸς τὸ γένος ἀναφορά τε καὶ κοινωνία πάντων ἀνάλωτος καιρῶν τε καὶ πραγμάτων, εὖ τε καὶ ἄλλως ἐχόντων, ἐν πολλοῖς ἤδη τῶν προλαβόντων γρόνων τὴν πεῖραν διεύσα καὶ τὸ πιστὸν καθάπτει ἀσείστον ἐγγυωμένη⁸⁾, καὶ τὰ μὲν τοῦ ἀστεος, ὡς ἐν διλίγοις, οὕτω, φεύγοντι τῷ λόγῳ τὸ μῆκος. ξυλλαγγάνει⁹⁾ δ' ἔτι καὶ τοῦτο νῦν εἶναι θαυμάσιον οἷον, δτι τῆς κατ' αὐτὸ πάντως ἀγιωτάτης ἐκκλησίας¹⁰⁾ ποιμῆν¹¹⁾ ἀρτίως πάντ' ἔριστος, πολὺς τοῖς κατὰ θεὸν ἐκ νέου πάνυ τοι καὶ εἰς γῆρας ἤδη βαθὺ¹²⁾ τοῦτο, νῦν ἤδη καμάτοις ἐγκαρπερήσας καὶ κατακεκοσμημένος εἰς ἄκρον τῆς μονήρους¹³⁾ αὐτῆς βιοτῆς, ἀτρέπτως εἰς¹⁴⁾ τοσοῦτο τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐνστάσεως καὶ παντάπασιν ἀνεγέρτως, καὶ ὥσπερ εἴ τις νέος θερμῶς¹⁵⁾ ἵπποιτο, καὶ μὴ παρὰ τοσοῦτο προκέψας τι καὶ προηγυκώς καὶ μὲν¹⁶⁾ πλείστον οἶσον ὑπὸ τῆς οὕτω γρονίου καὶ πολυετοῦς καὶ βιαίου σφρόδρα κατὰ τὸν θεῖον

1) ἔαυτῆς Z. 2) ἐφ' ἔαυτῆς κεκίνηκεν ἀνὴρ μ. ἐναργῶς δι' ἔαυτῆς B. 3) ταύτην B.

4) τῶν ταύτῃ γε ἄλλων λείπεσθαι ξ. Z. reliqua omisit. 5) δεόμενον καὶ παμμήκους τῆς εὐφ. Fl. B. 6) εἴη B. 7) θέα; B. 8) καθάπτει ἄλλοτε ἐγνωσμένη Z. R. καθάπτει ἀσφαλές ἐγγυουμένη B. 9) ξυλλαγγάνοντα τοῦτο B. 10) τῇ . . . ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Fl.

11) doest Z. R. 12) ἐς γῆρας ἥδη . . . Z. R. ἥδη B. 13) μακαρίας Z. R. B. 14) ἐξ Z. 15) νηὸς ιερᾶς addit B. 16) καὶ μὴ παρὰ καὶ μὴν πλείστον R. Z. καὶ . . . παράδοξον B.

λόγον¹⁾ βιώσεως²⁾ καὶ σωματικῆς διπανήσεως καὶ προσταλαιπωρίας ἀπάσης ἐνηθληκώς καὶ σφόδρα ἐκτετηγμένος³⁾ οὐ τῷ γῆρᾳ μᾶλλον ἢ τοῖς γε τοιούτοις πόνοις, ἔτι θυμαστῶς ἐμμένει καὶ διακαρτερεῖ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀκλινῆ γνώμην, καὶ ὕστερ νῦν μᾶλλον ἐπειγόμενος καὶ σπουδάζων δηλός ἐστιν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἐν ἥδη τοσούτῳ προλαβὼν καὶ καταστάς⁴⁾ ἥδη πιὸς ἀσφαλῶς⁵⁾ ἐν λιμένι καὶ γαλήνῃ ἀμέλει καὶ τῆς περὶ τὸ ἀγαθὸν τοσαύτης ἔξεως καὶ σφόδρα ὑπ' ἀμφοῖν, τοῦ τε πανσέμγου τοῦτο γῆρως, ὡς εἴρηται, καὶ τῶν τοσούτων καμάτων καὶ ἀσκητικῶν ἴδρωτων τὸ σῶμα κατακαμπτόμενος, οὐκ ἔπειθ' ὅμως κάμπτεται⁶⁾ τὴν καλλίστην ταύτην γνώμην, οὐδὲ χαλᾶ κατὰ βραχὺ καὶ τῶν τόνων οὐκ ἐνδίβωσιν, οὐδὲ νικᾶται τὸ φρόνημα, ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα ἔττηται ἥδη, καὶ νῦν δίδωσι τε καὶ τρέπεται ἐπὶ τοσούτων τῶν προλαβόντων καὶ πόνων καὶ χρόνων, διλογισμὸς δὲ ἀγέτητος κόρον οὐκ ἔχειν οὐδέπω τῶν καλῶν ἀξιοῖ, οἷς δὴ ἐπὶ πάντων γίγνεται, καὶ μόνον τὸν ἐπὶ τούτοις ἔρον ἀθαπάνητόν τε καὶ παντάπαιον ἀκάματόν τε καὶ ἀνεπίστροφον οἶεται δεῖν εἶναι. ταῦτ' ἄρα καὶ τοσαύτην καὶ ἐπὶ τοσούτοις ἥδη τοῖς ἔτεσι συλλεξάμενος τὴν πνευματικήν, ὡς ἔφην, κατάστασιν καὶ προειληφώς οὗτο πάνυ τοι πόρρω καὶ κατακεράνας εὖ μᾶλα τελεστουργὸν τοῦ βίου τὴν πρόθεσιν ἀσφαλῶς τε καὶ γενικῶς, ὡς καὶ τοῦ βίου τοῦτο καὶ τῆς ὑψηλῆς ταυτησὶ παιδείας παράδειγμα καὶ τύπος ἐμψυχος περιπολεῖν, ὡς ἀληθῶς δὲ καὶ εἶναι καὶ τοῖς πολλοῖς ὑπειληφθαι οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ λοιποῦ. διὸ διὰ παντὸς ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔχει, καὶ ὕστερ οἱ πλείους καὶ βελτίους μὲν οὖν τῶν εἰσαγωγῆς χρωμένων νῦν εἶναι δὴ καὶ χθὲς καὶ πρότριτα⁷⁾ καὶ αὐτὸς διετ παρασκευάζεται, καὶ ἔοικεν ὕστερ ἀγωνίζομένω καὶ δεδιότι καὶ προσδραμεῖν⁸⁾ σπουδάζοντι, καταγυμναζόμενος τὸν ἀπαντα χρόνον καὶ κατατρύχων ἀπέραντα, καίρων τὸ σῶμα πόνοις ἀνενδότοις ἀστίσις τε καὶ ἀγρυπνίας καὶ στάσεσι συντόνοις καὶ τίνι τῶν εἰθισμένων καὶ καλλίστων ἀγώνων οὐ; καὶ νομίμως⁹⁾, μᾶλλον δὲ καὶ πλέον ἢ τέως νομίζεται τοῖς καλῶς ἡργμένοις καὶ περὶ τὸν πνευματικὸν δρόμον ἀκμάζουσιν αὐτὸς ἔτι πιὸ καὶ νῦν ἐπὶ τοσούτων τῶν ἔτῶν κατατεινόμενος. καὶ μήν καὶ τάλλα κατὰ τὸ ἥθος ἀπαντα τοῦ θαυμασίου τοῦτο ποιμένος ἀναλογεῖ τε καὶ συμβαίνει πρὸς ταῦτα τε καὶ πρὸς ἀλληλα, οἷον ἡ τῆς ἀγάπης πρὸς ἀπαντας πλευθεριότης, τὸ ἀόργυτον θαυμάσιον οἶον, τὸ φιλοικτον, ἡ τῆς ψυχῆς γαλήνη, τὸ μῆτε λογισμοῖς μῆτε λόγοις μῆτε οἰεσθαι μῆτε λέγειν περὶ διτοῦ φλαύρον οὐδέπω, μᾶλλον περὶ πάντων καὶ βούλεσθαι καὶ δοκεῖν καὶ λέγειν πάντ' ἀγαθά, ἐκ τῶν οἷοι θη-

¹⁾ κατὰ τὸν Θ. λ. desunt R. Z.   ²⁾ βιαλας B.   ³⁾ σωμ. δακ. καὶ πρὸς μαστιγία πόνον καὶ μόχθον σφόδρα Z. καὶ πρὸς καὶ R.   ⁴⁾ καταστῆναι Z. R.   ⁵⁾ ἀσφαλεῖ Z.   ⁶⁾ κάμπτεται Z.   ⁷⁾ πρὸ τρίτης R.   ⁸⁾ προσδ. R. Z. B.   ⁹⁾ νομίμων Fl. B.

σαυρῶν, ὡς ἔοικε¹⁾), τὸ πιστὸν ἔχοντα· καὶ τἄλλον ὅμοῦ καθόλου συνελεῖν, ἀπαντά, ὡς²⁾ μεγίστης ὄντως ἐκκλησίας καὶ πολυθρέμμονος ἀρχιερεῖ καὶ ποιμένι δεῖ, καὶ ἐστὶν ἐργαδέστατον ὅμοῦ καὶ σφόδρα σπάνιον ἐνὶ ξυλλαγήειν, ὥσπερ ἐπ' αὐτῷ δὴ προδῆλως, περὶ οὖν δὲ λόγος ἐστίν· καὶ μηκύνειν, ὡς ἔοικεν, οὐ δεῖ περαιτέρω, πλὴν ὅπερ ἄνωθεν ὁ λόγος ξυνεωραμένος ἀπεφήνατο. τοσαῦτα δὴ τὰ τοῦ ἀνδρὸς κατὰ θεὸν εὐδοκιμήματα καὶ τὸ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ βίου περιφανὲς καὶ ὑπερηρμένον καὶ σχεδὸν ἀπαράμιλλον. καὶ τοῦ γε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀστεος αὐλίς τὰ προσόντα πάντοια καλα, ὡστε καν μόνα δῆτ' ἵσως κινησαι ταῦτα τὴν βασιλείαν μου πρὸς τὸ μεταποτῆσαι καὶ προβιβάσαι τὴν τοιαύτην ὑπ' αὐτὸν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν εἰς χρείττω τινὰ καὶ ὑψηλοτέρων κατάστασιν καὶ ἀξίαν καὶ βαθμὸν ὑπερκαίμενον, καν εἰ³⁾ μήπω πρότερον, ὡς εἴρηται, τοιαῦτα παραπλήσια καὶ γεγένητο καὶ νεγδύματο γίγνεσθαι. καὶ ταῦτ' ἵσως, ἦπερ ἔφην, ἵκανῶς ἀν εἶχεν ἀφορμήν τε δούναι καὶ ὑποφῆγαι τὸν ἐν τούτοις τύπον καὶ νόμον, δὲ δῆτα καὶ παραπλήσια ἄττας ἵσως ἔτερα πρότερον, ὡς ἔοικε, καὶ εἴργασται καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀρχὴν δέδωκεν. ἐπεὶ δὲ δὲ τε περὶ τούτων βασιλείος νόμος προλαβών, ὡς ἔφην, ἐπαιρεῖ καὶ δίδωσι καὶ αὐτὰ δὴ ταῦθ⁴⁾), ἀπερ εἴρηται, σφόδρα κινεῖ, σὺν θεῷ δ' εἰρήσθω, καὶ τὸ τῆς ἡμετέρας βασιλείας φιλόκαλον τὸ πλεῖστον ἐν τούτῳ μάλιστα συγαίρεται, καὶ ἡ περὶ τὰ κάλλιστα καὶ θεοφιλῆ τῶν ἔργων χάριτι τοῦ θεοῦ καὶ προμήθεια⁵⁾) τούτης συνειδεῖν τὰ δέοντα καὶ βουλεῦσαι καὶ προθυμία τε καὶ σπουδὴ μάλιστα ἐνεργός⁶⁾ ἐκτελέσαι τε καὶ περάναι. ἐκ πάντων ἀραι τούτων τὸ καινίσαι τι⁷⁾) πρὸς τὸ χρεῖττον καὶ προβιβάσαι τὰ τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Μονεύ-βασίας ἐδοκιμάσθη τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ τοίνυν φθάνει μὲν ἡδη πρότερον προθεσπίσασαι καὶ βαθμὸν τινα τῶν ὑψηλοτέρων ἔχειν ταῦτην δὴ τὴν ἀγιωτάτην μητρόπολιν καὶ τόπον τινὰ ἐκκλησίας ἔτέρας καὶ τάξιν προεσβεσμένης καὶ ὥσπερεὶ παρελθούσης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μεγίστης ἐνορίας⁸⁾ ἐξαρχίαν τε καὶ ἐπισκοπὰς ἀναλόγως διαταξαμένη τε καὶ προσηκόντως. ἐπὶ δὲ αὐτὰ δὴ ταῦτα καὶ χρυσοβούλλῳ βεβαιωθῆγαι καὶ τὸ πιστὸν λαβεῖν καὶ ἀτρεπτὸν ἐζητήσατο ὁ ἀνωτέρω εἰρημένος Ἱερώτατος τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀρχιερεὺς⁹⁾) ἑτοίμως τε ἡ βασιλείᾳ μου καὶ τὰ τῆς τοιαύτης αἰτήσεως προσεδέξατο καὶ πρὸς πέρας ἀγαγεῖν τὴδόκησε. καὶ τοίνυν τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς¹⁰⁾ ἀπολύει, εἰ δὲ καὶ βούλεται σὺν θεῷ καὶ εὐδοκεῖ καὶ θεοπίζει, τὸν τε, ὡς εἴρηται, νῦν προϊστά-

¹⁾ αὐτοῦ οι. ὡς ἔοικε R. Z. ὡς ἀληθῶς B. ²⁾ τὸν Z. ³⁾ εἰ doest R. B. Z.

⁴⁾ ταῦτα Z. ⁵⁾ ::;ομηθεία C. ⁶⁾ ἐνεργόν R. Απ ἐνεργῶς? ⁷⁾ τε B. ⁸⁾ μεγίστην ἐνορίαν Pandora. ⁹⁾ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος alii editores, apud quos doest ἑτοίμως ἑτοίμως γε. ¹⁰⁾ αὐτῆς Z., B. pro αὐτῇ habet τὸ γε νῦν.

μενον ἀρχιερατικῶς τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ τοὺς καθεῖταις τὸν αὐτῆς διαδεξομένους θρόνον ἐπαπολαύειν τῆς ἀνηκούσης τῷ τοῦ Σιδῆς θρόνῳ τιμῆς ἐν ἀπασι, καθέδραις τε δηλαδὴ καὶ προελεύσεσι¹⁾ τε καὶ στάσει, γραφαῖς τε καὶ ὅλως τοῖς ἑθίμοις²⁾ ἔργοις ἀρχιερατικοῖς καὶ λειτουργήμασιν ἀπασι· φορεῖν δὲ καὶ σάκκον ἐν ταῖς θείαις ιεροτελεστίαις, δόμοίως δὲ καὶ διβάμπουλον, καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἐκείνης προνόμια καὶ δίκαια ἔχειν· ἔξαρχόν τε καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι τὸν τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον καὶ πάσης δὴ τῆς Πελοποννήσου³⁾ καὶ τῆς ἐντεῦθεν τιμῆς προσαπολαύοντα⁴⁾·, ἢ δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις εἴθισται τῷ τείερωτάτων ἀρχιερέων τοῖς ἡξιωμένοις διαφόρων⁵⁾ ἔξαρχεύειν θεμάτων τε καὶ χωρῶν. ὥσαύτως δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο θεοπίζει καὶ παρακελεύεται, πάντας δηλαδὴ, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους ἐν τε φῆμαις καὶ γραφαῖς παναγιώτατον προσαγορεύειν [τε] καὶ δνομάζεσθαι, αὐτὸν δὲ πάλιν ἐν τοῖς σημειώμασι καὶ γράμμασιν ἴγδικτωνα ἐμφαίνειν πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν ἀνθ' ἑτέρας ὑποσημάνσεως. ἐπεὶ δὲ ἔφθασαν προστεθῆναι πρότερον τῇ τοιαύτῃ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει καὶ ἐπισκοπαὶ αὗται, ἢ τῆς Κυνουρίας⁶⁾, ἢ τοῦ Ἐλους, ἢ τῆς Μαίνης καὶ ἢ τοῦ Πέοντος καὶ ἢ τοῦ Ζεμενοῦ, προσβεβαιοῖ μὲν προηγουμένως καὶ προεδράζει⁷⁾ ταύτας αὐτῇ καὶ διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς⁸⁾ ἡ βασιλεία μου, καὶ θεοπίζει καὶ διατάσσεται καὶ εἰς τὸ ἔξητον ὑπ' αὐτὴν εἶναι, καθὼς εύρισκονται μέχρι καὶ εἰς τὸ γῆν. ἔτι μέντοι δι' αὐτοῦ δὴ τούτου τὸ φιλότιμον προσεπάνουσά τε ταύτη καὶ προσεκιτεύοντα εὑδοκεῖ καὶ παρακελεύεται ὑπ' αὐτὴν εἶναι καὶ ἑτέρας ἐπισκοπὰς ταύτας· ἦγουν τὴν τῆς Κορώνης, τὴν τῆς Μεθώνης καὶ τὴν τῆς Ἀνδρούσης καὶ ὑποκείσθαι δόμοίως καὶ ταύτας τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Μονεμβασίας, ὡς καὶ τὰς ἄλλας, ὡς ἄρα μητροπόλει αὐτῶν καὶ δέχεσθαι εἰς ἀρχιερεῖς ἑαυτῶν, σὺς ἀν δὲ ἐν τῇ εἰρημένῃ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει εύρισκόμενος ἀρχιερεὺς χειροτονῆσαι διακρίνοι καὶ ἐγκαταστῆσαι ἐπ' αὐταῖς. ἢ δὲ τῆς ἐπαρχίας ταύτης περίοδος, ὡς ἐν τύπῳ περιγραφικῷ ἔχει οὕτως. πρῶτον μὲν οὖν Ἐπίδαυρος ἀρχαία, ἢ καλουμένη Λιμηρά· μετὰ δὲ ταύτην ἐπὶ ἐώραν προϊόντι ὁ Ζάραξ· προελθόντι δὲ ἀπὸ Ζάρακος παρὰ τὴν θάλασσαν κατιόντι [κώμη]⁹⁾ ἡ Κυπαρισσία· εἶτα ναὸς τοῦ ἀγίου Λεωνίδου· μετὰ δὲ τὸ τοῦ ἀγίου θείου τέμενος, τὸ καλούμενον Ἀστρος· ἐπαναβάντι δὲ κώμη ἡ καλουμένη Καστάνιτζα· μετὰ δὲ ταύτην ἀπέργεται καὶ

1) προεδρεύσεσι Β. 2) ἑθισμένοις Β. ὅλοις? 3) ἐξ τούτον μόνον εἶναι τε καὶ λέγεσθαι πάσης Πελ. τὸν τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἀρχιερατικῆς ἐκκλ. προϊστ. alii edit.
4) ἀπολαύοντα αὐτιτ. 5) διαφόρων R. 6) Sie R., alii editores Κυθουρίας. 7) προσεδράζεται Β. 8) αὐτῆς Ζ. 9) πόλισμά τι Β.

εἰς ἑτέραν κώμην λεγόμενα Ζίντζινα· εἴτα εἰς ναὸν τῶν ἀγίων Ἀναργύρων· ἔπειτα εἰς τὰς Ἀλως τὰς ἀρχαῖας καὶ εἰς τὸ Ξηρὸν Φρέαρ, μεθ' ὃ κατέρχεται εἰς ναὸν τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου· εἴθ' οὖτας εἰς τὴν σεβασμίαν μονῆν τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην τοῦ ἀγίου Γεωργίου καὶ ἐπικεκλημένην τοῦ Λυκοβουνοῦ¹⁾· ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς σεβασμίας μονῆς διέρχεται διὰ τοῦ πεδίου καὶ καταγνάτῃ εἰς τὴν ἀπέναντι θείαν μονῆν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην καὶ αὐτὴν τῆς Ἐλεούσης, οὖσαν πλησίον τῆς κώμης τοῦ Ἀρχασᾶ· εἴτα ἀπέρχεται εἰς ἑτέραν κώμην διομαζομένην Σοχὰ πρὸς τοὺς ποσὶ τοῦ ὅρους τοῦ Ταῦγέτου· κἀκεῖθεν ἀνέρχεται εἰς τὴν τούτου κορυφήν, ἔνθα ἦν εὐχτήριον τοῦ προφήτου Ἡλιού, ἐπικεκλημένον Πεντεδάκτυλον· καὶ πάλιν κατέρχεται κατὰ δεξιὰν εἰς εὐχτήριον ἔτερον τοῦ αὐτοῦ προφήτου Ἡλιού, δὲ πίκειται πρὸς τῷ τέλει τῆς κοιλάδος²⁾ κατὰ³⁾ φάραγγος τῆς σκληρᾶς καὶ δυσβάτου, ἐν ᾧ καὶ ὑδωρ ῥεῖ· μετὰ δὲ τὸ εἰρημένον εὐχτήριον αὐθις κατὰ δεξιὸν μέρος τῷ καταβαίνοντι εἰσὶ ταῦτα τὰ λεχθησόμενα χωρία τε καὶ πολίσματα· Δυρράχιον, πόλισμα⁴⁾ ἀρχαῖον οὗτῳ καλούμενον· μετὰ δὲ τοῦτο κατέρχεται εἰς τὸν αὐρὸν τῆς διομαζομένης Γραΐς· εἴτα διέρχεται τῆς βασιλικῆς· ὁδοῦ καὶ καταντᾷ εἰς τοὺς Χοιρολάκκους· ἔπειτα ἀνέρχεται εἰς τὴν Βουλκάνην καὶ διέρχεται εἰς τὸ Βουνοῦ τὴν λεγομένην Ὁπήν· εἴθ' οὖτας εἰς τὸ ὅρος τὸ Ὁρθριον· καὶ κατέρχεται εἰς τὴν Πύλον, τὸν καλούμενον Ἀβαρίνον, ἐν ᾧ καὶ λιμὴν μέγας· πάντα ταῦτα καὶ ὅσα οἱ εἰρημένοι τόποι πρός γε τὰ νότια μέρη περικυκλοῦσι καὶ διορίζουσιν, οὐτός εστιν, ὡς εἴρηται, ὁ τῆς ἐπαρχίας περιοδικὸς τύπος, ὡς ἐν συνόψει τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας, ἀνευ τῶν δύο ἐπισκοπῶν τῆς Κυνουρίας καὶ τῆς Ζεμενᾶς, πλὴν εἰ καὶ ἀρτίως εὑρίσκονται τινες τῶν εἰρημένων ἀγιωτάτων ἐπισκοπῶν εἰς τὸ μέρος τῶν Λατίνων, ἀλλ' οὐν καὶ νῦν καὶ ὀπτηνίκα θεὸς εὐδοκήσειν ἐπανελθεῖν καὶ ἀναστηθῆναι αὐθις ταύτας εἰς τὸ μέρος τῆς βασιλείας [μου], ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἔσονται ἀγιωτάτην μητρόπολιν τῆς Μονεμβασίας, ἐπ' ἀδείας τε ἔξει μετὰ τοῦ ἀνήκοντος ἀρχιερεῦσι δικαίου δ ταύτης δὴ προϊστάμενος χειροτονεῖν ἐπισκόπους ἐν αὐταῖς, ὡς καὶ ἐν ταῖς δηλωθείσαις ἑτέραις ἐπισκοπαῖς· οὗτῳ γάρ δὴ περὶ τούτων καὶ δεδοκίμακεν ἡ βασιλεία μου, καὶ διὰ τῆς δεδομένης ταύτης χάριτος τοῦ Χριστοῦ περὶ τῶν τοιούτων ἐννόμου καὶ θείας δητῶς ἀδείας τε καὶ ἔξουσίας παρεκελεύσατο, προηγουμένως μὲν δηλαδή, ὡς εἴρηται, τὸν τόπον ἔχειν τῆς προεσβεσμένης καὶ πρὸ χρόνων ἀπολομένης ἐκκλησίας τοῦ Σίδης τὸν ταύτης δὴ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας ἀρχιε-

¹⁾ Λυκοβούση Β.   ²⁾ πεδιάδος Β.   ³⁾ καὶ reliqui editores praeter Β.   ⁴⁾ που Β. πόλις καλουμένη alii edit.

ρατικῶς προϊστάμενον καὶ τῆς τῷ τοιούτῳ θρόνῳ ἀνηκούσῃς, ὡς δεδήλωται, πάντη τε καὶ πάσης καὶ διὰ πάγτων ἀπολαύειν τιμῆς, ἔτι γε μὴν καὶ ἐξαρχεύειν ἀπάσης τῆς Πελοποννήσου, ὡς ἄρα δὴ καὶ τοῦτο δεδήλωται. πρὸς δ' ἄρα τούτῳ καὶ ὑπ' αὐτὸν ἔχειν καὶ τὰς ἀνωτέρω διαληφθείσας ἐπισκεπτάς, ἃς τε δηλαδὴ πρότερον ὑποτεταγμένας εἶχε, καὶ ἃς νῦν ἐπιλοίπους προσεκύρωσεν ἡ βασιλεία μου καὶ κατ' ὄνομα καὶ περιγραφικῶς πᾶσας δεδήλωνται· εἰς γὰρ δὴ τὴν περὶ τούτων ἀπάγτων βεβαίωσιν, ἀσφαλεῖάν τε καὶ διαμνητὴν ἀτρεπτον, ὥστε διὰ παντὸς ἀμεταποίητως οὗτω στέργειν καὶ μὴ κατὰ βραχὺ μετατραπῆναι καὶ μεταβολὴν ἤγιναον ἐπ' αὐτοῖς συμβῆναι· καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπεβραβεύθη καὶ ἐπεχοργήθη τῷ τε νῦν ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἔκκλησίας Μονεμβασίας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Πελοποννήσου καὶ τὸν τόπον τοῦ Σίδης ἐκέχοντι, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν διαδεξομένοις τὸν αὐτὸν θρόνον, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ιούνιον τῆς ἐνισταμένης ἔκτης ἵγδικτιων τοῦ ἔξακισχιλιοστοῦ δικτακσιοστοῦ [πρώτου] ἔτους, ἐν δὲ καὶ τὸ ήμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοχράτωρ Ρωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. in membr. extat in bibl. universitatis Atheniensis. Primus edidit Flaminius Cornelius in libro: Cutharus, Dalmatiae civitas in ecclesiastico et civili statu. Patavii 1749. p. 118; iterum Rhalles et Potles in Coll. Can. V. p. 333; Buchon, Recherches, Paris. 1845 I. p. LXXXI; in ephemeride Pandora, Athenis. 1853, Tom. IV. p. 85; Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 608. Extat etiam in cod. bibliothecae Neapolitanae II. C. 36.

III. 6809—1301, mense iunio, ind. XIV.

Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat possessiones ecclesiae Monembasiensis.

† Ο μὲν δὴ μέγας καὶ θεῖος τῆς ἀληθείας κτήριος καὶ τοῦ κοινοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος ἀπόστολος, μὴ μέγα, φησίν, εἶναι, εἰ αὐτοὶ γε δὴ τῆς εὐσεβείας ἡμῖν οἱ ἡγεμόνες καὶ τῶν εὐαγγελικῶν σπερμάτων τε καὶ δογμάτων γεωργοὶ καὶ νομεῖς τὰ πνευματικὰ σπείραντες ἡμῖν παρ' ἡμῶν αὐτοὶ τὰ σωματικὰ θερίσουσι· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐστὶν οὕτως ἀξιόγρεω τοῖς ἐκείνων ταῦτα δὴ παραβάλλειν, καὶ μέγα πρὸς ταῦτ' οὐδὲν ἦν¹⁾), δοκα τις εὐ μᾶλ' ἀνύτων²⁾ καὶ σπουδαῖων ἀντιδιδῷ, διὶ μηδὲ ἔχει

¹⁾ Cod. et M. ἦν. Emendavit Zach.

²⁾ μᾶλλ' ἀνύτων cod. μᾶλλ' ἀνύττων Miller et Zach.

τις ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς, τὰ ἱερὰ λόγια φασιν, ἴσοστάσιον, οὐν ἄρα δὴ χωρὶς τῆς τοῦ πνεύματος γεωργίας προκειμένην τεῖς ὅλεθρον καὶ πάντως κινδύνευσαι μέλλουσαν καὶ τὴν ἐσχάτην ὑποστῆναι ζημίαν, καὶ ἡς οὐδὲν αὐτὸς δὲ κόσμος ὅλως ἀντάξιος, αἱ τῶν ἀποστολικῶν καὶ θείων σπερμάτων ἀρόσεις τε καὶ καταβολαὶ σώζουσί τε καὶ εὔχρηστον κατορθοῦσι καὶ καρποφόρον ἀγαθῶν καὶ ἀζήμιον. τοιγαροῦν κατ' ¹⁾ ἄρα δὴ τὸν ἀποστολικὸν τόνδε καὶ θείον λόγον οὐ μέγα οὐδέν, δοτις ἀντὶ τῆς τοσαύτης εὐποίας, ἀντὶ τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς τῶν θείων αὐτῶν μεταδόσεώς τε καὶ μεταλήψεως καὶ κοινωνίας καὶ χάριτος, ἡς πορίζεται καὶ τρέφεται καὶ συντηρεῖται καὶ αὖτε καὶ τελειωται, μᾶλλον δὲ τελεῖται τὰ κρείττω καὶ εὐαγγῆ τε καὶ πάνσεμνα, ἀντισυντελοίη τι καὶ αὐτὸς ἀγιδιδοίη διποτοῦν. πάνυ μὲν οὖν πλεῖστον τῶν κατ' αὐτὸν ²⁾ καὶ σωματικῶν, ὡς γε αὐτῷ δοκοῦν καὶ τοῖς ἄλλοις, μέγα μὴν οὐδὲν τοῦθ' ὡς ἀληθῶς οὖτω, μέγα δὲ δυτικῶς τοῦτο καὶ εὔδαιμον, διτὸν ἔδωκεν δὲ θεὸς πράγματι ³⁾ ξυλλαχεῖν, ὥστ' ἔχειν παραδεικνῦναι τὴν γνώμην ἐθελόκαλόν τε καὶ πεφυκυῖαν εὖ πρὸς τὰ βελτίω, καὶ τάγαθὸν κρίνουσάν τε καὶ αἴρουμένην εὖ μᾶλα τελεσιουργόν, καὶ μὴ ζημιουμένην τὸ περὶ τὴν ὅλην αὐτὴν δραστικὸν μηδὲ ἀποστρεφομένην τῶν πραγμάτων ὑπὸ ἀνάγκην ἀργόν τε καὶ ἀνόητον ἔσυτῆς. μήποτε δ' ἄρα καὶ τοῦτ' ἀν εἴη τῆς σοφῆς καὶ πανταρίστης καὶ παντελείου θεϊκῆς προνοίας, καὶ ὅραν ἔξεστιν ἐπιδήλως ἔκαστοτε γιγνόμενον, τὰς φιλοκάλους αὐτὰς φύσεις, καὶ αὖτε ἄρα πλεῖστος δὲ περὶ τῶν καλῶν καὶ θείων ἔρως ἔνθεν ἐκ ψυχῆς ἀδάπτονος φλέγει, ίσταν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀξίων τῆς γνώμης καὶ ὑποθέσεις διδόναι πρεπούσας καὶ χωρούσας ἀμέλει τὸ φρόνημα, ὡς ἀν ἄμα μὲν ἰσχύι τὰ κρείττω καὶ δημιουργεῖσθαι καὶ πολιτεύεσθαι κατ' ἀνθρώπους, ἄμα δὲ καὶ ζῆλον ὡς εἰκὸς προσλαμβάνεσθαι καὶ προκόπτεσθαι ⁴⁾ καὶ προάγεσθαι τῷ δυτικῷ. καὶ γὰρ καὶ καλλιστον οἷον ἔστιν εἶναι, καὶ οὐ μόνον λυσιτελέστατον αὐτῷ τινι μόνῳ, ἀλλ' ἄρα τό γε δὴ καὶ βιωφελέστατον εἰς αὐτὰ καθόλου τὰνθρώπεια κατὰ τὸν βίον ἀπαντα, δοτις ἐπὶ πραγμάτων ἔχυτυχῶν ἀμεινόνων ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς καὶ διδόντων ἐπιεικῶς εὖ μᾶλα ἀγαθουργὸν ἀφορμὴν οἵος, τὸν ἔπειτα γένοιτο αἰσθέσθαι τὴν ἀγαθὴν ἔυγχυρίαν καὶ πειρᾶσθαι ἔσυτον καὶ γρῆσθαι, ἢ δοκεῖ βέλτιστον, καὶ δοτις γνώμης εὖ ἔχων, κρίσεως, ὄρμῆς ⁵⁾ καὶ ἔρωτος περὶ τὰ μέγιστα καὶ θεῖα, ἐφ' ἡγεμονίας τινὸς καὶ ἀρχικῆς ἐπιστασίας γενόμενος αὐτοκρατοῦς καὶ ἰσχυούσης, ἔχει πως ἔσυτῷ γρῆσθαι καλλιστα, ἔχει δεικνῦναι τὴν φύσιν, ἔχει μὴ μένειν ἀργός, ἔχει τελεῖν τὰ βελτίω

¹⁾ Cod. καὶ τ'. em. M. ²⁾ Cod. et M. αὐτῶν. Recepimus conjecturam propositam a Z. ³⁾ Z. scribendum putat πράγματα. ⁴⁾ Recepimus conjecturam Zach.: cod., M. et Z. προσλαμβάνοντα καὶ προκόπτοντα. ⁵⁾ εὖ ὄρμῆς M. Z.

δόγματα, καὶ μὴ μόνον ἀντιδιδέναι πολλῶν καὶ μεγάλων, ὡς προσιληφώς¹⁾ ἔχει τῇδε τε κατὰ τὸν βίον ἀμέλει: καὶ κατὰ ψυχὴν μᾶλιστα, τὸ δίκαιον τε καὶ γιγνόμενον ἔφλημα, βραχὺ μὲν σύν καὶ δλιγχρῆς ὅντως πρὸς τὴν τοσαύτην εὐποίειν, ἀλλὰ καὶ πραγματεύεσθαι περαιτέρω καὶ ἀντωνεῖσθαι σοφῶς διὰ τῶν παρόντων τῶνδε καὶ ῥεόντων τὰ μέλλοντά τε καὶ μένοντα, καὶ διὰ τῆς ἐν τούτοις φιλοθέου καὶ εὐγενοῦς σίκονομίας καὶ ἐλευθεριότητος τοῖς ἀβεβαίοις μὲν ὡς τὰ πολλά, πάντας δὲ μετ' ὀλίγον ἀπολουμένοις, ἀ γε δὴ καὶ αὐτὰ προΐκα προειληφὼς ἔχοι, καταχτᾶσθαι τὰ διαινωγίζοντά τε καὶ αἴτητα. εἰ δ' ἄρα δὴ καὶ τὸ ἡμετέρῳ βασιλείᾳ περὶ τούτων οὐ μόνον εὖ τε ἔνεγραται καὶ ἔγνω, ἀλλ' ἀνεκτῷ γέ καὶ ἀνεμεσίτως ἐρεῖν καὶ διαπέπρακται, πολλά τε ἀλλα (σὺν θεῷ δ' ὁ λόγος) μαρτύρεται καὶ τὸ νῦν γε τῇδη δηλώσειε· πολλὰ γὰρ τῇ²⁾ κατὰ τὴν Πελοπόννησον Μονεμβασίας ἀγιωτάτη μητροπόλει παρ' αὐτῆς ἐνήργηται τε καὶ ἐπισέδειχται λόγου τε ἀξία καὶ ἐπαίνων τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι, τοῦτο μὲν δσα εἰς τιμῆν τινα φέρει καὶ προβάθμιον τάξιν καὶ περιφανὲς ἀξίωμα καὶ τόπον πλείω³⁾ τὴ πρότερον, τοῦτο δὲ καὶ δσα εἰς εὐπορίαν τε καὶ φιλοδωρίαν τῶν προσόντων αὐτῇ πραγμάτων τε καὶ κτημάτων. ἀ δὴ καὶ κατὰ μέρος ἔτεροι διάφορα ταύτης ὑποδείχνυσι θεσπίσματα. ἐπεὶ δὲ ἀρτίως γήτησατο τὴν βασιλείαν μου ὁ τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης μητροπόλεως ἀρχιερεύς, πάντα δὲν ἀριστος καὶ ἰκανώτατος τῇ τοιαύτῃ γε ἀξίᾳ, ὡς συνελόντ' ἐρεῖν, καὶ δι' αὐτὸ δὴ τοῦτ' ἄρα καὶ πάντα πειθεῖν ἰκανὸς δὲν τὴν βασιλείαν μου καὶ περὶ πάντων αἰτούμενος, ἐπεὶ δὲ σύν οὗτος⁴⁾, ὡς εἴρηται, γήτησατο καὶ χρυσόβουλλον αὐτῆς προβῆγαι περὶ τῶν προσόντων κτημάτων τῇ κατ' αὐτὸν τοιαύτῃ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τῇδη καὶ εἰς τοῦτο ἐπινεύει τῇ αὐτοῦ αἰτήσει καὶ ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει τόγδε τὸν γρυπό-βουλλον λόγον αὐτῆς, δι' σύν καὶ εὐδοκεῖ⁵⁾ καὶ προστάσσει καὶ διορίζεται, κατέχειν καὶ εἰς τὸ ἔξης τὴν διαιληφθεῖσαν ἀγιωτάτην μητρόπολεν Μονεμβασίας πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ κτήματά τε καὶ δίκαια, ἀ καὶ μέχρι τοῦ παρόντος παρ' αὐτῆς εἰσὶ κατεχόμενα, νέμεσθαι τε αὐτὰ ἔκτὸς πάσης ἐπηρείας καὶ ἐνοχλήσεως καὶ παντάπασιν ἀναφαιρέτως, διασεισμοῦ τε παντὸς ἀπηλλαγμένα τε καὶ ἀνώτερα, ἀ δὴ καὶ κατ' ὄνομα οὗτως ἔχουσι· χωρίον ὁ Γαγκανέας μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν καὶ πάντων τῶν δικαίων καὶ πάσης [τῆς] νομῆς αὐτοῦ· κτήματα τὸ εἰς τὸ χωρίον τὰ Νόμια μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ τῶν εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον καὶ εἰς τὰ Ταίρεια αὐτουργίων· ἀγρόδιον τὰ Λυρὰ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ

1) M. mavult προσειλ. 2) Emend. Z.; cod. τοῖς, M. τῆς. 3) Proposuit Z. in notis, cod., M., Z. πλήν. 4) Conjectit Z.; cod., M. et Z. οὗτος. 5) Cod. εὐλογεῖ.

ὑποστατικῶν, ἔτι δὲ καὶ τὸ τῶν Μουντουσῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ εἰς τὴν Σιών αὐτούργιον· χωρίον εἰς τὸν Κάμπον λεγόμενον τὰ Ἐπισκοπεῖα μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων, τῆς διαφερούσης τῇ ἐκκλησίᾳ γῆς καὶ τῶν λοιπῶν ὑποστατικῶν, ἔτι δὲ καὶ τοῦ δρυμῶνος τοῦ ἴδιοπεριορίστως προσόντος μέχρι τοῦ παρόντος τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ὡς τοῦ λοιποῦ παστός δρυμῶνος τοῦ ὑποκειμένου τῷ δημοσίῳ, διείλοντος εἶναι αὐθις ὑπὸ τὸν δημόσιον· χωράφια ἐν διαφόροις τόποις τοῦ Ἐλους μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς τεσσάρων ὑδρομυλώνων τῶν ἀνεγερθέντων παρὰ τοῦ μέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀμπελῶνος· ἀγρίδιον λεγόμενον τοῦ ἁγίου Κουργούτου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων· ἔπειτα ἀγρίδιον τοῦ Καμαρᾶ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν· τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἢ τοῦ Πρινίκου μετὰ τῶν ὑποστατικῶν καὶ αὐτουργίων καὶ τῆς λίμνης τῆς προσούσης τῇ τοιαύτῃ μονῇ τοῦ Πρινίκου· ἔτι δὲ καὶ τῆς συνεισφορᾶς ἀπάσης¹⁾ τοῦ βαλανιδίου· προκατείχετο μὲν γάρ πρότερον τῇ ἡμίσεια συνεισφορὰ ταύτης παρὰ τοῦ μέρους τῆς τοιαύτης ἐκκλησίας, τῇ δὲ ἔτερᾳ ἡμίσεια ταύτης παρὰ τοῦ δημοσίου· ἀρτίως δὲ εὔδοκεῖ τῇ βασιλείᾳ μου καὶ παρακελεύεται τῇ διπασσῃ ταύτῃ τοῦ βαλανιδίου συνεισφορὰν παρὰ τοῦ μέρους κατέχεσθαι τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης μονῆς ἀνενογχλήτως καὶ ἀδιασείστως· χωρίον οἱ Ηεζιάμενοι μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν καὶ πάντων τῶν δικαίων καὶ πάσης τῆς γομῆς αὐτοῦ· χωρίον τὸ Φιλόδενδρον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν· τῇ μονῇ τοῦ τιμίου Πρωδρόμου τῇ τοῦ Σαραφῶνος μετὰ τῶν ὑπὸ αὐτὴν παροίκων καὶ λοιπῶν δικαίων· ὁ εἰς τὰ Φῶτα ἀμπελῶν· τῇ ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Πηλλῶν Ξενίων ποσότης τῶν εἰκοσιπέντε ὑπερπέρων· τὰ ἐντὸς τῆς Μονεμβασίας δοπήτια, ἀπέρ εἴχε ποτε δὲ Ἀρῆς· ἀγρίδιον αἱ Ριπίαι σὺν τῷ πληρίσῳ τούτου τόπῳ τῷ Καλαμίῳ καὶ τῷ τῶν Δικαστηρίων προάστειον τῶν Λαιμόνων²⁾· ἔτι δὲ καὶ τὰ αὐτούργια, ὅσα μέχρι τοῦ νῦν εὑρίσκεται κατέχουσα καὶ νεμομένη, τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ εἰς τε τὸν Σώρου, τὴν Κουλενδίαν, τὴν Κουμαραίαν, τὴν Βουλκάνην καὶ Μέσιν καὶ Δωδαίαν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὴν Νόδυν καὶ εἰς τὴν λίμνην καὶ τὸν πύργον καὶ τὸ παλαιόχαστρον. ἀ δὴ πάντα, ὅσα ἀνωτέρω³⁾ διαλαμβάνεται, καθέξει καὶ νεμεθίσται τὸ μέρος τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας μετὰ τῶν προστηροσυμένων αὐτοῖς⁴⁾ μέχρι τοῦ νῦν, ὡς⁵⁾ εἴρηται, δικαίων, γῆς, ἀμπελῶνων, μυλώνων, δένδρων διαφόρων, περιβολίων καὶ λοιπῶν· πρὸς τούτοις δὲ ἔξει ἐπ' ἀδείας τὸ μέρος τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἔξωνείσθαι καὶ τὸ πρινοκόκκιον, ὅπερ οἱ τῆς ῥηθίστης μονῆς

¹⁾ Cod. τὰς συνεισφοράς, quapropter M. ἀπάσας legi vult. Z. ²⁾ M. legi vult Λαιμόνων. ³⁾ Cod. ἀνώτερα, em. M. ⁴⁾ αὐτῆς M. ⁵⁾ deest M.

τοῦ Σαραφῶνος καὶ οἱ τοῦ δηλωθέντος γιωρίου τοῦ Ἰαγκανέα πάροιχοι ἐπισυνάγουσιν ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ διαφέροντος τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ. ὅτον μέντοι πρινοκόκκιον ἐπισυνάξουσιν οἱ τοιοῦτοι πάροιχοι τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ δημοσιακοῦ τόπου, διφεῖλει ἔξωνεῖσθαι τοῦτο δ δημόσιος. ταῦτ' ἄρα καὶ τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλου λόγου τῆς βασιλείας μου μενοῦσι, καὶ διατηρηθήσονται τὰ τοιαῦτα ἀπαντα κτήματα καὶ αὐτούργια τῆς διαληθείστης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Μονεμβασίας ἀνενόχλητα πάντῃ καὶ ἀναφαίρεται κατὰ τὴν νομὴν καὶ κατογήν, ἦν εύρισκεται κεκτημένη, ὡς δεδήλωται, μέχρι τοῦ νῦν ἐπ' αὐτοῖς, ἕπι δὲ ἀπηλλαγμένα τε καὶ ἀνώτερα πάσης καὶ παντοίας ἐπηρείας καὶ ἐπιθέσεως. καὶ γὰρ οὐδεὶς τῶν ἀπάντων διφεῖλει ἐπάγειν αὐτοῖς οἰκνδήτινα λύμην ή δλως κατατριβήν, οὔτε μῆνα ἐπί διασεισμῷ καὶ ἀδικίᾳ τινὶ κατ' αὐτῶν ἐπιτίθεσθαι καὶ τινὶ τρόπῳ δι' ἔχλου γίνεσθαι· ἐπεὶ καὶ πᾶς δ τοιοῦτόν τι πειραθησόμενος τούτοις ἐπαγαγεῖν ἀποπεμφῆσεται πάμπαν καὶ ἀποσοβηθῆσεται καὶ καθάπτει ἀποτραπήσεται, ὡς ἄρα παρὼν χρυσόβουλος λόγος τῆς βασιλείας μου διατάπεται· ὃς καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Μονεμβασίας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ιούνιον τῆς ἐνισταμένης (δ'). ἵνδ. τοῦ ,σω' ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὑσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Edid. E. Miller in Catalogue des Msc. grecs de la bibliothèque de l'Escurial p. 61; Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 617.

IV. 6825—1317, mense novembri, ind. XV.

Andronicus II. Palaeologus confirmat mercatoribus civitatis Monembasiae privilegia et exemptiones a praedecessoribus suis concessas.

† Ἐπεὶ οἱ Μονεμβασιῶται, οἵ τε ἀπὸ τῆς Θεσσάλου πόλεως Μονεμβασίας καὶ ἀπὸ τῶν Πτηγῶν εὐρισκόμενοι, καὶ κατοικοῦντες ἀρτίως εἴς τε τὴν Θεοδόξαστον καὶ Θεοφύλακτον καὶ Θεομεγάλυντον Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις καὶ γύρας τῆς βασιλείας μου, εἰσὶν ἀποτεταγμένοι· διὰ χρυσοβούλων καὶ προσταγμάτων τῶν ἀγίων, ἀοιδίμων καὶ μακρίων μου αὐθεντῶν καὶ βασιλέων, τοῦ τε πατρὸς καὶ πάππου καὶ προπάππου τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἐφ' αἷς ὅν ποιῶσι πραγματείας εἰς τὴν Θεοδόξαστον Κωνσταντινούπολιν, τὴν Σητεύβριαν, τὴν Ἐπρακλείαν, τὸ Ραδεστόν¹⁾, τὴν Κακλιούπολιν καὶ τὰς ἄλλας τῆς Μακεδονίας καὶ

¹⁾ Ραδεστό Zach.

[Θράκης]¹⁾ διδώσι²⁾ γέριν κομμερχίου εἰς ποσότητα νομισμάτων³⁾ ρ' νομίσματα β', εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς πάντας τόπους καὶ γάρας καὶ σκάλας τῆς βασιλείας μου διαμένωσιν ἀνώτεροι ἀπαιτήσεως κομμερχίου παντελῶς, διατηρῶνται δὲ καὶ ἔνθα ἀν εὑρίσκωνται καὶ κατοικῶσιν ἀνεγόγλητοι καὶ ἀπὸ πασῶν ἄλλων δόσεων καὶ ἀπαιτήσεων παρεκάλεσαν δέ, ἵνα τύχωσι καὶ ἐκ νέου εὐεργεσίας ίδιας παρὰ τῆς βασιλείας μου, δι' ἣν ἔχει αὐτοῖς τῆς γάριτος⁴⁾ ἔφεσιν καὶ ὅρεξιν εὐεργετεῖν πάντας τοὺς εἰς αὐτὴν ἀναφερομένους πιστοὺς καὶ εὐύπολήπτους προστάσσει καὶ διορίζεται ἦδη ἡ βασιλεία μου ἀπολύουσα τὸν παρόντα γρυπόβουλον λόγον αὐτῆς⁵⁾, ἵνα πάντες οἱ Μονεμβασιώται, οἵ τε ἐν τῇ θεοσώστῳ πόλει Μονεμβασίας κατοικοῦντες, ἀλλὰ δὴ καὶ [οἱ] ἐκ τῶν Πηγῶν, καὶ σπου ἄρα εὑρίσκωνται καὶ κατοικῶσιν, εἰς τε τὴν Θεοδόξαστον Κωνσταντινούπολιν, εἴτε καὶ ἀλλαχοῦ, ἀπολαύωσι μὲν τῆς ἥγι⁶⁾ εἰχον προτέρας ἔξουσσείας⁷⁾ καὶ δεφενδεύσεως διὰ τῶν ὁρθέντων γρυπόβουλων καὶ προσταγμάτων ὃν εἶχον οἱ ἀπὸ τῶν Πηγῶν καὶ⁸⁾ [οἱ] ὁρθέντες Μονεμβασιώται· καὶ ἐπέκεινα⁹⁾ δὲ τῆς τοιαύτης ἔξουσσείας εὐεργετεῖ ἡ βασιλεία μου αὐτοὺς¹⁰⁾ κοινῶς δλους τοὺς Μονεμβασιώτας, τούς τε ἐκ τῶν Πηγῶν καὶ τοὺς ἐκ Μονεμβασίας, ἵνα ἐφ' αἷς ἀν ποιῶσι πραγματείας διδώσιν¹¹⁾ εἰς τὸ κομμέρχιον τῆς Θεοδόξαστου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ ἐκβολῆς ποσότητος νομισμάτων ρ' νόμισμα α', καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς καὶ¹²⁾ ἀγορᾶς ἑτέρας πραγματείας ποσότητος νομισμάτων ρ' νόμισμα α', εἴτε δηλονότι διὰ σίτου ἐν τῷ προσφορίῳ¹³⁾ καὶ ἀλλαχοῦ ἔνθα βούλωνται, εἴτε διὰ οῖνου, ἐὰν οἰαςδήποτε γάρας διακομίσωσι τοῦτον, ἢ διὰ προσφαγίων παστῶν ἢ τομαρίων¹⁴⁾ ἢ πετζίων ἢ πανίου ἢ λινοκόκκου ἢ τζογαρικῆς ἢ τετραπόδων ἢ ἑτέρων εἰδῶν ὃν ἀν βούλωνται· μηδὲ δλως παρὰ μηδενὸς κωλυόμενοι ἐπὶ ταῖς διαπράσει τῶν τοιεύτων πραγματειῶν αὐτῶν, ἢ καθελκόμενοι εἰς ἀπαιτήσεις καμπανιστικοῦ, μεσιτικοῦ, ζυγαστικοῦ, μετριατικοῦ¹⁵⁾, παχιατικοῦ, γρυπιατικοῦ¹⁶⁾, δύωνίου, σκαλιατικοῦ, βιγλιατικοῦ, δεκατίας, ἀλιευτικῆς τετραμορίας, ξυλαγύρου, ὀρεινῆς¹⁷⁾, τῆς ἐνιάδος εἰς τὰς εἰς αὐτοὺς¹⁸⁾ περὶ αὐτὴν ἀπάσσας σκάλας, ἀλλὰ δὴ [καὶ] καστροκτισίας, κατεργοκτισίας, μαγειρίας, ἀντιγωλου, ἔξωπρασίας, κοσμιατικοῦ, καπηλιατικοῦ, μηνιατικοῦ, ἐργαστηριακοῦ, μεταξιατικοῦ, τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ πανίου τοῦ ἐν τῷ φόρῳ πωλουμένου, ἕπι δὲ καὶ τοῦ κεφαλαίου τοῦ σιταρίου τοῦ εἰσαποταχθέντος ἀπαιτεῖσθαι ἀπὸ τῶν καραβίων, ἢ ἑτέρους τινὸς κεφαλαίου τῶν

¹⁾ Deest in editione Bonnensi. ²⁾ δίδωσι B. ³⁾ νομ. id. ⁴⁾ αὐτῇ τῇ γάριτι id. ⁵⁾ αὐτοῖς Z. ⁶⁾ ἥς Z. ⁷⁾ Edit. ἔξουσίας. Emendationem in nota proponuit Z. ⁸⁾ καὶ addit ed. B. ⁹⁾ κατεπέκεινα B. ¹⁰⁾ αὐτοῖς Z. ¹¹⁾ δίδωσιν B. ¹²⁾ καὶ add. B. ¹³⁾ προφ. edit. ¹⁴⁾ ἥτοι μερίου Z. ¹⁵⁾ μετρητικοῦ R. ¹⁶⁾ γομαρ. Z. ¹⁷⁾ ὀρειμῆς edit. ¹⁸⁾ εἰς αὐτ. addit B.

νῦν ἐνεργουμένων η̄ καὶ εἰς τὸ ἔτης μελλόντων ἐπινοηθήσεσθαι, ἀλλὰ διατηρῶνται ἀπάντων τούτων ἀνενόχλητοι καὶ ἀδιάσειστοι παντελῶς. ὡσαύτως οὐδὲ οἱ πωλοῦντες πρὸς αὐτοὺς η̄ ἐξωνούμενοι ἀπὸ τῶν πραγματειῶν αὐτῶν, εἴτε ζῆραι εἰσιν, εἴτε γεννηματικὰ εἶδη, η̄ καὶ ἄλλο τί, η̄ ἐν τῇ θεοδοξάστῳ Κωνσταντίνουπόλει η̄ ἐν ἑτέροις τόποις τῆς βασιλείας μου ἀπαιτοῦνται χάριν κομμερχίου, ἔνεκεν δηλονότι τῆς δεφενδεύσεως τῶν τοιούτων Μονεμβασιωτῶν. ἔτι¹⁾ δὲ καὶ ὅταν διακομίζωσι διὰ καραβίων τὰς τούτων πραγματείας, εἴτε ἀπὸ τῆς ἄνω θαλάσσης, εἴτε καὶ ἀπὸ τῆς χάτω²⁾, εἴτε ἀπὸ [τῶν] τῆς θεομεγαλύντου Κωνσταντίνουπόλεως κόλπων³⁾ εἴτε σῖτος ἔνι, εἴτε οἶνος, εἴτε ἔτερόν τι εἶδος, ἵσταζονται⁴⁾ μὲν οἱ δηλώντες Μονεμβασιῶται ἐν τῷ [κομ]μερχίῳ τῆς θεοφυλάκτου Κωνσταντίνουπόλεως καὶ ἔνας διδῶσιν, δύσον ἀνωτέρω διορίζεται η̄ βασιλεία μου, οἱ δὲ ἔχοντες τὰ καράβια διαμένωσιν ἀνενόχλητοι χάριν τῶν τοιούτων πραγματειῶν αὐτῶν, μήτε τετραμοιρῶν⁵⁾ η̄ ἀλλην ἀπαίτησίν τινα χάριν τῆς τοιούτων ἐξκουσσείας παρά τινος ἀπαιτούμενοι. ἐὰν δὲ διέρχωνται μετὰ πραγματειῶν αὐτῶν η̄ ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνατολήν, η̄ ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν, η̄ ἀπὸ μέρους τῆς Ζαγορᾶς⁶⁾ διαβιβάζοντες ζῶα η̄ ἄλλο τί, εἴτε εἰς τὴν Σωζόπολιν η̄ εἰς τὴν Ἀγαθόπολιν η̄ εἰς τὴν [Νικο]-μηδίαν⁷⁾ καὶ τὰς λοιπὰς χώρας τῆς βασιλείας μου, διφείλουσι διατηρεῖσθαι ἀνενόχλητοι καὶ ἀδιάσειστοι παντελῶς ἀπὸ τε τῆς ἀπαίτησεως τοῦ κομμερχίου, τοῦ διαβατικοῦ καὶ τοῦ ποριατικοῦ παρά τε τῶν κατὰ καιροὺς εύρισκομένων εἰς κεφαλήν τῶν εἰρημένων κάστρων καὶ παρὰ τῶν ἐκεῖσε τὰ δημόσια διενεργούντων, ἐφ' αἷς δ' ἂν⁸⁾ ποιῶσι πραγματείας, ἐν ἑτέροις τόποις τῆς βασιλείας μου γεννηματικαῖς τε καὶ λοιπαῖς⁹⁾, εἴτε κατὰ ἀνατολήν, εἴτε κατὰ δύσιν, εἴτε ἐν νήσοις, εἴτε κατ' ἥπειρον, εἴτε ἐν κάστροις καὶ πανηγύρεσιν, εἴτε ἐν ἄλλοις τόποις. ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς τῆς Πελοποννήσου ἀπάσας χώρας καὶ [τὰ] κάστρα τῆς βασιλείας μου γινομένας¹⁰⁾ πανηγύρεις διφείλουσι διατηρεῖσθαι μὲν καὶ ἀπὸ τῶν κεφαλαίων πάντων ἀνώτεροι, διατηρεῖσθαι δὲ καὶ παντελῶς ἀνενόχλητοι καὶ χάριν δόσεως κομμερχίου, μηδὲ ἔνεκεν ποριατικοῦ διδόντες τὸ τυχόν. ὅθεν διφείλουσι διατηρεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν τοιαύτην ἀνενόχλησίαν καὶ δεφενδευσιν οἵ τε εἰς τὸ κομμέρχιον τῆς θεομεγαλύντου Κωνσταντίνουπόλεως καὶ οἱ εἰς τὰς ἄλλας σκάλας πάσας¹¹⁾ καὶ χώρας καὶ κάστρα τῆς βασιλείας μου ἐνοχοποιούμενοι κατὰ καιρούς, ἀλλὰ δὴ καὶ πάντες, ὅσοι ἐπικρατῶσι κτήματα η̄ ζευγηλατεῖα¹²⁾ η̄ κάστρα δρισμῷ τῆς

¹⁾ ἔσται edit.; corr. Z.   ²⁾ εἴτε ἀπὸ τῆς χάτω desunt B.   ³⁾ κόλπων de-
est B.   ⁴⁾ ἵσταζονται B.   ⁵⁾ τετραμοιρῶν Z.   ⁶⁾ ἀγορᾶς Z.   ⁷⁾ Sic scripsimus ex
conjectura Z., edit. μηδίαν.   ⁸⁾ deest B.   ⁹⁾ γεννηματικὰς . . . λοιπάς B. . ¹⁰⁾ γινωσκό-
μένας edit.   ¹¹⁾ addit B.   ¹²⁾ ζευγηλάτια edit.

βασιλείας μου, εἴτε τῆς περιποθήτου μου αὐγούστης εἰσὶν σύντοι, εἴτε τοῦ ἐρασμιωτάτου μίοῦ τῆς βασιλείας μου [χαί] ¹⁾ βασιλέως, εἴτε τῶν προσγενῶν ²⁾ ἀρχόντων τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων καὶ ἀρχοντοπούλων αὐτῆς, σύδε αὐτοὶ δρεῖλουσι γάριν μαγειρείας η̄ δψωνίου η̄ ἄλλου τινὸς ζητήματος ἀπαιτεῖν τι ἐξ αὐτῶν η̄ ἄλλο τι ἐπάγειν αὐτοῖς ἐπιτίμιον καὶ ἐπιβλαβές. ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ κατὰ καιρὸν μελλοντες ³⁾ εγγειοῦνται τὴν ἐνοχὴν τῆς θεοδοξίας Κωνσταντινούπολεως ἀφέζονται; ⁴⁾ τελείωσι τοῦ ἐπάγειν ἐπηρειαν ⁵⁾ αὐτοῖς καὶ ἀπαιτησιν τὴν τυχοῦσαν η̄ δψωνίου η̄ μαγειρείας, η̄ συγκαταλέγειν αὐτοὺς τοῖς λοιποῖς ἐποίκοις ταύτης ἐπὶ ταῖς κατὰ καιρὸν γινομέναις ⁶⁾ [διέ] κοινωφελεῖς ἵσως γρείας συγκροτήσειν η̄ ίδιας ὅλως ἀπαιτεῖν τούτους τῆς τοιχύτης συγκροτήσεως ἔνεκα, ἄλλ' σύδε εἰς ἃς ἔχουσιν ⁷⁾ οὗτοι ὑποθέσεις η̄ μετ' ἀλλήλων η̄ μεθ' ἑτέρων τινῶν κριθήσωνται παρ' αὐτῶν, ἄλλ' ἐν τῷ σεκρέτῳ τῆς βασιλείας μου. τῇ γοῦν ἴσχυι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλου λόγου τῆς βασιλείας μου τὰ κατὰ μέρος περὶ αὐτῶν ⁸⁾ διορίζεται. ἀπολαύσωσι ταύτης κατὰ τὸν ἵσον καὶ ἕμοιον τρόπον καὶ οἱ ἐξ ὁσφίας παιδεῖς καὶ ἀπόγονοι τούτων, μέχρι ἂν η̄ τοῦ γένους αὐτῶν διαρχῇ ⁹⁾ σειρά. εἰς γάρ τὴν περὶ τούτων ἀπάντων βεβαίωσιν [χαί] ἀσφαλειαν ¹⁰⁾ ἐγένετο καὶ ἐπιβραβεύθη καὶ ἐπεγοργηθῇ αὐτοῖς καὶ ὁ παρὸν χρυσόβούλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα νοέμβριον τῆς ἐνισταμένης [η̄] ινδ. ιε' ἔτους σωκε', ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεστημήνατο κράτος τ.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος τ.

*Privilegium servavit Georgius Phrantzes in historia p. 400 ed. Bonnensis.
Ex edit. Veneta p. 175 ed. Zachariae, Jus gr.-rom. III. p. 685.*

V. 6914—1405, mense septembri, ind. XIV.

*Imperator Manuel Palaeologus concedit ecclesiae Monembasiae possessionem
Helicobuni.*

† Ἡ βασιλεία μου ἀποδεχομένη καὶ ἔγουσα θέλημα, ἵνα η̄ ἀγιωτάτη, μητρόπολις Μονεμβασίας κατέχῃ τὴν χώραν τοῦ Ἐλικοβουνοῦ ὄλοτελῶς καὶ ὄλοκλήρως εἰς τὸ ποιεῖν τοὺς κατὰ καιρὸν ταύτης ἀρχιερατικῶς προστατεύοντας λειτουργίας δύο καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα, ἐν ταῖς τῆς τετράδος καὶ τοῦ σαββάτου ἡμέραις, ὑπὲρ

¹⁾ add. Z. ²⁾ προσμενῶν B. ³⁾ ἀφέζωνται B. ⁴⁾ ἐπηρειας Z. ⁵⁾ τὰς — γινομένας — γρείας B. ⁶⁾ ἔχωσιν B. ⁷⁾ αὐτῆς B. ⁸⁾ διαρχήσει Z. ⁹⁾ τῆς π. τ. ἄπ. βεβ. ἀσφαλείας Z.

τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖσε ταφέντων παιδιών τῆς βασιλείας μου, ὡς καὶ ὁ νῦν Ἱερώτατος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάστος Πελοποννήσου, κύριος Ἀκάκιος, ἔταξε κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἐπὶ τούτῳ προβάντος ἀργυροβούλου τοῦ περιποθῆτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου κύρ Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου· ἐπιχερηγεῖ αὕτη ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπιβραβεύει τὸν παρόντα χρυσόβούλου λόγον αὐτῆς, δι' οὗ εὐδοκεῖ, προστάσσει, θεσπίζει καὶ διορίζεται, ἵνα τὸ εἰρημένον ἀργυρόβούλου τοῦ περιποθῆτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἔχη τὸ στέργον, τὸ κύρος καὶ βέβαιον, καὶ κατέχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔτης τῆς ἀγιωτάτης μητρόπολης Μονεμβασίας τὴν εἰρημένην γώραν τοῦ Ἑλικοβουγού μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ πύργου καὶ πάσης τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποστάτως κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἴσχυν καὶ δύναμιν τοῦ εἰρημένου ἀργυροβούλου, καὶ καθὼς εὐλόγως δικαιοῦται ἐπ' αὐτῷ μὴ εύρισκουσα γάριν τούτου τὴν τυχούσαν ἐπήρειαν, ὅφειλόντων τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προσταμένων τῆς τοιαύτης μητροπόλεως ἐκτελεῖν καὶ ποιεῖν καθ' ἔκαστην ἐβδομάδα δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν ταῖς τῆς τετράθοις καὶ τοῦ σαββάτου ἡμέραις λειτουργίας δύο διηνεκῶς καὶ ἀνελλιπῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖσε ταφέντων παιδιών τῆς βασιλείας μου, καθὼς καὶ νῦν δὲ Ἱερώτατος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάστος Πελοποννήσου, κύριος Ἀκάκιος, ἔταξε τοῦτο ἀπαύστως ποιεῖν. τῇ γοῦν ἴσχυν καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλου λόγου τῆς βασιλείας μου ἔξει ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔτης τὸ εἰρημένον ἀργυρόβούλου τοῦ περιποθῆτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου κύρ Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου, τὸ στέργον, τὸ κύρος καὶ βέβαιον, καὶ καθέξει τῇ δηλωθεῖσα ἀγιωτάτῃ μητρόπολης Μονεμβασίας τὴν εἰρημένην γώραν τοῦ Ἑλικοβουγού μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ πύργου καὶ πάσης τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποστάτως κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἴσχυν καὶ δύναμιν τοῦ εἰρημένου ἀργυροβούλου, καὶ καθὼς εὐλόγως δικαιοῦται ἐπ' αὐτῷ, μὴ εύρισκουσα γάριν τούτου τὴν τυχούσαν ἐπήρειαν, ὅφειλόντων τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προσταμένων τῆς τοιαύτης μητροπόλεως ἐκτελεῖν καὶ ποιεῖν καθ' ἔκαστην ἐβδομάδα δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν ταῖς τῆς τετράθοις καὶ τοῦ σαββάτου ἡμέραις λειτουργίας δύο διηνεκῶς καὶ ἀνελλιπῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖσε ταφέντων παιδιών τῆς βασιλείας μου, καθὼς καὶ δὲ νῦν Ἱερώτατος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάστος Πελοποννήσου, κύριος Ἀκάκιος, ἔταξε τοῦτο ἀπαύστως ποιεῖν. τούτου γὰρ γάριν ἐγένετο καὶ δὲ παρὸν χρυσόβούλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεῖς κατὰ μῆνα σεπτέμβριον τῆς ἐνισταμένης τοῦ Ιανουαρίου 2006.

ἐνναχοσιοστοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους, ἐνῷ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐ-
σεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεστημήνατο κράτος ἦ.

† Μανουὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ
Ρωμαίων, δὲ Παλαιολόγος †.

*Edid. Miller in Catal. des Msc. grecs de l'Escorial p. 65; Zachariae, Jus
graeco-romanum III. p. 713.*

VI. 6948—1440, mense februario, ind. III.

*Demetrius Palaeologus, despota Peloponnesi, jubet vectigalia urbis Monembasiae
impendi in munitionem civitatis.*

Ἄργυρόβουλλον τοῦ δεσπότου κυροῦ Δημητρίου διὰ τὴν Μονεμβασίαν.

† Ἐπειδὴ εύρίσκεται ἀπὸ παλαιᾶς συνθείας καὶ νομῆς, ὅτι ἀπαιτεῖται εἰς
τὴν θεόσωστον πόλιν τῆς Μονεμβασίας κομμέρχιον καὶ δίδεται παρὰ πάντων μέγρι
τοῦ νῦν, καὶ ἀναδραμόντες εἰς τὴν βασιλείαν μου οἱ ἔποικοι αὐτῆς πάντες ἀνέφερον
καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα εὐεργετηθῇ τὸ τοιοῦτον καθόλου κομμέρχιον [εἰς] τὸ κάστρον¹⁾
αὐτῶν καὶ καταναλίσκηται²⁾ εἰς τὸ τοιοῦτον τείχος τοῦ κάστρου αὐτῶν³⁾ μετὰ
καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἀβιωτικίου καὶ τῶν ἄλλων [ᾳ] ἔχωσι ἐκεῖτε δικαίων καὶ
ἀποτεταγμένων ἔνεκα τῆς κτίσεως τοῦ τοιούτου τείχους, καὶ ἐδεῖθησαν περὶ τούτου
[τυχεῖν δρισμοῦ τῆς βασιλείας μου]⁴⁾, ἡ βασιλεία μου τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἔτησιν
καὶ παράκλησιν εὔλογον κρίνασσα τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον δρισμὸν αὐτῆς ἀπο-
λύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται καὶ εὐεργετεῖ πρὸς τὴν τοιαύτην πόλιν τῆς Μονεμ-
βασίας, ὡφὲν ἔχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης πάντοτε τὴν τοιαύτην καθόλου
δόσιν τοῦ κομμερχίου εἰς τὸ καταναλίσκεσθαι καὶ αὐτὴν μετὰ καὶ τῆς ἀπαιτήσεως
τοῦ ἀβιωτικίου καὶ τῶν ἄλλων ὃν ἔχωσι δικαίων καὶ ἀποτεταγμένων ἔνεκα τῆς
κτίσεως τοῦ τοιούτου τείχους τοῦ κάστρου αὐτῶν. ὁφείλουσι τοίνυν οἱ κατὰ καιρὸν
εύρισκόμενοι ἐπίτροποι καὶ διενεργοῦντες τὴν τοιαύτην δουλείαν τοῦ ἀβιωτικίου, ἵνα
ἀπαιτῶσι καὶ ταύτην τὴν καθόλου δόσιν τοῦ κομμερχίου ἐπιμελῶς καὶ δικαίως καὶ
καταναλίσκωνται⁵⁾ καὶ ταύτην μετὰ καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὸ τείχος τοῦ τοιούτου κάστρου
αὐτῶν μετὰ βουλῆς καὶ θελήσεως⁶⁾ τοῦ κατὰ καιροὺς εύρισκομένου εἰς κεφαλὴν
αὐτῶν, δοτικός ὁφείλει ᔁχεῖν εἰδῆσιν ἐν τῇ ἀπαιτήσει καὶ ἐν τῇ ἀνάλώσει τῶν τοι-

¹⁾ εἰς deest M.   ²⁾ Cod. καταναλήσκεσθαι: M. καταναλίσκεσθαι.   ³⁾ Cod. κατ-
αύτῶν: καὶ delendum videtur.   ⁴⁾ Deest M., sed sic supplendum videtur ex aliis
actis.   ⁵⁾ Cod. καταναλίσκεσθαι.   ⁶⁾ Cod. μεταβολῆς καὶ θελη.: emendavit Miller.

ούτων πάντων, εἰς τὸ ἀπαιτεῖσθαι κατὰ τὸ δίκαιον καὶ ἀναλίσκεσθαι καὶ εἰς τὸ δέον, παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων εὑρίσκοντες οἱ κατὰ καιροὺς τοιοῦτοι ὑπηρέται τῆς τοιαύτης δουλείας τὴν οἰσανδήτινα διενόχλησιν γ¹⁾) διασεισμὸν καὶ πειρασμόν, οὔτε παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει κεφαλατικευόντων, οὔτε μὴν παρ' ἔτερου τινὸς τῶν ἀπάντων, ἀλλὰ ἀπολαύοντες πάσης ἀνενοχλησίας τῇ ἴσχυει καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβουλλοῦ ὄρισμοῦ τῆς βασιλείας μου· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου καὶ διορίζεται, προνοίας ἀπολαύειν καὶ ἐπιμελείας τὴν τοιαύτην πόλιν τῆς Μονεμβασίας εἰς τὸ συγίστασθαι καὶ βελτιοῦσθαι αὐτὴν ὡς τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου χρησιμωτάτων πόλεων καὶ ταύτην οὖσαν. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν γέγονε καὶ ὁ παρὼν ἀργυρόβουλλος ὄρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα φεβρουάριον τῆς γ²⁾) ἵνδ. τοῦ ,S. Θεομη'
ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημήνατο †.

† Δημήτριος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος
ὁ Πορφυρογέννητος †.

Ed. Miller in Catalogue etc. p. 60.

VII. Sine anno.

Theodorus II. Palaeologus [1407—1443], despota Peloponnesi, confirmat privilegia et exemptiones civium Monembasiae, qui in hanc civitatem redeunt aut in aliam partem regni se transferunt.

† Ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον ὄρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὐ δὴ καὶ διορίζεται, καὶ διατηρεῖσθαι ἀπὸ τοῦ γῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης πάντας τοὺς Μονεμβασιώτας, ὅσοι ἐθελήσουσιν ἐπανελθεῖν καὶ εὑρίσκεσθαι καὶ κατοικεῖν ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ, καὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας, ὅσοι προσέλθουσι καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ, κανὸν ὅποιος ἄρα [καὶ] εἰσὶν καὶ ὅθεν ἀν ἔλθωσιν, ἐλευθέρους παντελῶς καὶ ἀκαταδουλώτους, αὐτούς τε καὶ τὰ προσόντα τούτοις κτήματά τε καὶ πράγματα, καὶ ἀνωτέρους πάσης καὶ παντοίας δόσεως τῆς τε τοῦ κοιμηρίου ἐν τε τῇ δηλωθείσῃ Μονεμβασίᾳ καὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις χώραις καὶ [τοῖς] κάστροις τῆς βασιλείας μου, τοῖς εὑρισκομένοις ὑπὸ τὸν ὄρισμόν, τὴν εὐπείθειαν καὶ τὴν δουλωσύνην αὐτῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀπαιτήσεων καὶ δόσεων τῶν γινομένων ἐν ταῖς κατ' ἔτος γινομέναις πανηγύρεσιν εἰς τὰ τοιαῦτα κάστρα³⁾ καὶ [τὰς] χώρας τῆς βασιλείας μου,

¹⁾ Cod. εἰ.   ²⁾ Cod. γ', sed corrigendum est; nam anni 1440 est indictio tertia.   ³⁾ κάστρη cod.: τὰς supplevimus.

ἀλλὰ δὴ καὶ πάσης ἄλλης συγγρήσεως η̄ δόσεως καὶ συγκροτήσεως τῶν τε νῦν γινομένων καὶ τῶν ὑστερον ἐπιγνοθησομένων, καὶ μὴ ἔχειν ποτὲ ἐπ’ ἀδείας τινά, καν τε κεφαλὴ ἔνι, καν τε ἀρχῶν, καν ἄλλος τις αὐθεντικὸς ἄνθρωπος, ποιῆσαι ἀγγαρεῖαν καμμίαν, οὔτε εἰς αὐτούς, οὔτε εἰς τὰ ζῷα αὐτῶν, οὔτε εἰς τὰ τούτων πλευσίματα, οὐδὲ χεῖρα ἐπιβαλεῖν διὰ καν ἔναν τρόπον, μαγειρεῖας γάριν η̄ ὁψώνιου η̄ ἄλλου τινὸς καὶ ἀφελέσθαι η̄ κρέας ἐξ αὐτῶν η̄ κρασὶν η̄ ψάριον η̄ ἄλλο τι καν ἔνα πρᾶγμα ἀφ’ ὧν πωλεῖν μέλλουσιν, ἀλλ’ ἐξωνεῖσθαι καὶ αὐτούς, τὰ βούλονται ἐξ αὐτῶν, καθὼς ἐν τῇ χώρᾳ πωλεῖται, ἀληρογομεῖν τε τοὺς κατὰ διαδογὴν ἀληρογόμους αὐτῶν πᾶν πρᾶγμα, δπερ εὑρίσκονται κεκτημένοι καὶ δπερ προσκτήσονται καὶ ἀγοράσουσι καὶ δπερ ὑποκτήσονται κινητὸν καὶ ἀκίνητον· καὶ μηδὲ κριτικὸν καὶ τυχὸν διδόναι τοὺς τοιούτους ποτέ, ἀλλὰ νὰ γένηται σεχρέτον ἐν τῇ ῥηθείσῃ χώρᾳ τῆς Μονεμβασίας, ὡστε κρίνεσθαι τούτους ἐν αὐτῷ, ἔχειν τε ἀδειαν τὸν βουλγήθεντα ἐξ αὐτῶν ἐξελθεῖν ποτε τῆς τοιαύτης Μονεμβασίας καὶ ἀπελθεῖν ἄλλαχοῦ, πωλεῖν, γαρίζειν, ἀνταλλάττειν καὶ ἀπλῶς ποιεῖν, καθὼς ἂν βούλοιτο εἰς πᾶν πρᾶγμα, δπερ εὑρίσκειν κινητὸν καὶ ἀκίνητον, ἔχειν τε ἐπ’ ἀδείας ὠσαύτως καὶ πάντας τοὺς βουλομένους ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ ἄλλου τόπου τῆς βασιλείας μου καὶ ἀπελθεῖν καὶ εὑρίσκεσθαι ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ καὶ κατοικεῖν, εἴτε πάροιχοι εἰσιν, εἴτε ἐλεύθεροι, εἴτε ἄλλοι ὅποιοι εἰσιν, ποιῆσαι εἰς πᾶν δπερ ἔχουσι κινητὸν καὶ ἀκίνητον, ὡς βούλονται ἐπ’ αὐτοῖς, οἵον πωλεῖν, γαρίζειν, ἀνταλλάττειν καὶ ἀπλῶς, δπερ ἂν βούλωνται, η̄ καὶ κατέγειν ταῦτα, δποιά εἰσι καὶ ἔνθα εὑρίσκονται, ἐκτὸς βάρους καὶ τέλους τινός· καὶ διατηρεῖσθαι καὶ αὐτοὺς ἐλευθέρους παντελῶς καὶ ἀκαταδουλώτους, ὡσπερ καὶ τοὺς ἀνωθεν εἰρημένους, καὶ μὴ εὑρίσκειν αὐτοὺς παρά τινος τῶν ἀπάντων δι’ οὐδένα τῶν ἀπάντων τρόπων καταδυναστείαν τιγὰ η̄ διεγάγησιν καὶ διασεισμὸν ἐπὶ τούτωις, χωρὶς μόνων τῶν ἐποίκων τῆς περιοχῆς τῶν Βατίκων, τῆς Τζακονίας, τῶν Μελάων, τοῦ Ἐσοποῦ, τοῦ Ἐλους, τοῦ Ἰεραχίου, τῶν Ἀπιδέων, τοῦ Σεραφῶν, τῶν Τζιντζίνων, τοῦ Ρέοντος, τοῦ Πραστοῦ, τῆς Καστάνιτζας καὶ τοῦ Ἀγίου Λεωνίδου. οἵος δὲ ἐξ αὐτῶν βουλγήη ἐλθεῖν εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ἵνα ἀναφέρῃ καὶ ἐρωτᾷ πρῶτον περὶ τούτου τὴν βασιλείαν μου, καὶ καθὼς ὅριζει αὐτή, νὰ γίνηται. δθεν τῇ ἴσγυ: καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβιούλλου δρισμοῦ τῆς βασιλείας μου διατηρῶνται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης πάντες οἱ Μονεμβασιώται, δσοι ἐθελήσουσιν ἐπανελθεῖν καὶ εὑρίσκεσθαι καὶ κατοικεῖν ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ καὶ σι ἄλλοι πάντες, δσοι προσέλθουσι καὶ κατοικήσουσι ἐν αὐτῇ, καν δποιοί εἰσι καὶ δθεν ἀνέλθωσι, ἐλεύθεροι παντελῶς καὶ ἀκαταδουλώτοι αὐτοί τε καὶ τὰ προσόντα τούτοις κτήματά τε καὶ πράγματα, καὶ ἀγώτεραι πάσης καὶ παντοίας δόσεως τῆς τε

τοῦ κόμμαρχίου ἐν τε τῇ δηλωθείσῃ Μονεμβασίᾳ καὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις χώραις καὶ κάστροις τῆς βασιλείας μου τοῖς εύρισκομένοις ὑπὸ τὸν δρισμὸν καὶ τὴν εὐπείθειαν καὶ τὴν δουλωσύνην αὐτῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀπαιτήσεων καὶ δόσεων τῶν γινομένων ἐν ταῖς κατ' ἔτος γινομέναις πανηγύρεσιν εἰς τὰ τσιαῦτα κάστρα ἢ [τὰς] χώρας τῆς βασιλείας μου, καθὼς εἴρηται, ἀλλὰ δὴ καὶ πάσης ἄλλης ζητήσεως καὶ δόσεως καὶ συγχροτήσεως¹⁾ τῶν τε νῦν γινομένων καὶ τῶν ὅστερον ἐπινοηθησομένων· καὶ οὐδὲν ἔχη τις ἐπ' ἀδείας ποτέ, κακὸν τε κεφαλὴ ἔνι, κακὸν τε ἀρχῶν, κακὸν τις ἄλλος αὐθεντικὸς ἄνθρωπος, ποιῆσαι ἀγγαρείαν σύτε εἰς αὐτοὺς, οὔτε εἰς τὰ ζῷα αὐτῶν, οὔτε εἰς τὰ τούτων πλευσίματα, οὐδὲ γεῖρα ἐπιβαλεῖν διὰτε κακὸν ἔνα τρόπον καὶ ἀφελέσθαι ἢ κρέας ἐξ αὐτῶν²⁾ ἢ κρασὶν ἢ ὀψάριον ἢ ἄλλο τί. κακὸν ἔνα πρᾶγμα ἀφ' ὃν πωλεῖν μέλλουσιν, ὡς δεδηλωται, ἀλλ' ἐξωνεῖσθαι καὶ αὐτοὺς τὸ βούλονται: ἐξ αὐτῶν, καθὼς ἐν τῇ χώρᾳ πωλεῖται. κληρονομοῦσι δὲ οἱ κατὰ διαδοχὴν κληρονόμοι αὐτῶν τὸν πρᾶγμα, δπερ εὑρίσκονται κεκτημένοι καὶ δπερ προσκτήσονται καὶ ἀγοράσουσι καὶ ὑποκτήσονται κινητὸν καὶ ἀκίνητον. καὶ οὐδὲ κριτικὸν τὸ τυχὸν δίδωσιν οἱ τοιοῦτοι αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα γένηται σεκρέτον ἐν τῇ ῥηθείσῃ χώρᾳ, ὡς κρίνεσθαι τούτους ἐν αὐτῷ· ἔχη τε ἀδείαν δι βουλόμενος ἐξελθεῖν ἐκ τῆς δηλωθείσης Μονεμβασίας καὶ ἀπελθεῖν ἄλλαχοῦ πωλεῖν, χαρίζειν, ἀνταλλάττειν, δπερ θέλει ἔχειν κινητὸν καὶ ἀκίνητον. ὕστερας ἵνα ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας καὶ πάντες οἱ βουλόμενοι ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἄλλου τόπου τῆς βασιλείας μου καὶ ἀπελθεῖν καὶ εὑρίσκεσθαι καὶ κατοικεῖν ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ, εἰτε πάροικοι εἰσὶν εἴτε ἐλεύθεροι, εἴτε ἄλλοι διποῖοι εἰσὶν, ποιῆσαι εἰς· πᾶν, δπερ ἔχωσι κινητὸν καὶ ἀκίνητον, ὡς βούλονται ἐπ' αὐτοῖς, οἵον πωλεῖν, χαρίζειν, ἀνταλλάττειν καὶ ἀπλῶς, δπερ ἀν βούλοιντο, ἢ καὶ κατέχειν ταῦτα, διποῖά εἰσι καὶ ἔνθα εὑρίσκονται, ἐκτὸς βάρους καὶ τέλους τινός, καὶ διατηρῶνται αὐτοὶ ἐλεύθεροι πάντες καὶ ἀκατεδούλωτοι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀνωθεν εἰρημένοι, καὶ οὐδὲν εὑρίσκωσι παρά τινος τῶν ἀπάντων δι' οὐδένα τῶν ἀπάντων τρόπων καταδυναστείαν τινὰ ἢ διεγόχλησιν καὶ διασεισμὸν ἐπὶ τούτοις, χωρὶς μόνων τῶν ἐποίκων τῆς περιοχῆς τῶν Βατίκων, τῆς Τζακονίας, τῶν Μολάων³⁾, τοῦ Ἐσωποῦ, τοῦ Ἐλους, τῶν Ἀπιδέων, τοῦ Ἰερακίου, τοῦ Σεραφῶνος, τοῦ Τζιτζίου, τοῦ Ρέοντος, τοῦ Πραστοῦ, τῆς Καστάνιτζας καὶ τοῦ Ἀγίου Λεωνίδου, ὡς εἴρηται, οἵος δὲ ἐξ αὐτῶν βουληθῆ ἐλθεῖν εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ἵνα ἀναφέρῃ καὶ ἐρωτᾷ πρῶτον περὶ τούτου τὴν βασιλείαν μου, καὶ καθὼς ὅριζει αὐτῇ, γὰρ γένηται. ἐπιδιορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα κακὸν ὅποιον πταισμα συέβῃ, γὰ

¹⁾ συγχρατήσεως hic et superius. ²⁾ Post i\xi αὐτῶν L. habet: καθὼς ἐν τῇ χώρᾳ πωλεῖται. [κληρονομοῦσι], quae sunt delenda, ut appareat e superius scriptis, et errori scribae sunt tribuenda. ³⁾ Μολάων L.: vide supra.

ἔπταισεν ἡ καὶ νὰ πταίσῃ κανεῖς καὶ προσδράμη καὶ καταφύγη εἰς τὴν Μονεμβασίαν, νὰ μηδὲν ἔχῃ ἀδειῶν κανεῖς, ὅποῖος καὶ ἀν εἶη, οὔτε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἄνθρωπον ἔκεινον, οὔτε γά τον κρίνῃ διὰ τὸ πταῖσμά του, οὐδὲ νά τον ἐπάρῃ, χωρὶς νὰ ἔνε τὸ πταῖσμά του πταῖσμα δημεγερσίας ἡ κατὰ τῆς βασιλείας μου ἡ τοῦ τόπου μου ἡ φουσάτου μου, ἀν δὲν κρατῇ δ πταίσης ἔκεινος δρισμὸν τῆς βασιλείας μου ἡ γράμμα μητροπολίτου ἡ γραφὴν τοῦ πνευματικοῦ τῆς βασιλείας μου, ἵνα οὐδὲ κατὰ τὴν ὁδὸν εἴρῃ δροιοῦτος παρά τινος ἐναντίον. ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων μόνιμον καὶ διηγεκή καὶ βεβαίαν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ δ παρὼν ἀργυρόβουλλος δρισμὸς τῆς βασιλείας μου πρὸς τοὺς εἰρημένους πάντας ἐποίκους τῆς θεοσώστου πόλεως Μονεμβασίας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα . . . †.

† Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, δ Πορφυρογένητος †.

Edidit Sp. Lambros in Ephemerid. Παρνασσός. Athenia. 1883. Tom. VII.

p. 473.

VIII. 6951—1442, mense decembri, ind. VI.

Despota Peloponnesi (Theodorus II. Palaeologus) confirmat civitati Monembasiensi antiquam consuetudinem de successione bonorum.

† Ἐπεὶ ἀνέφερον καὶ ἔζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν τὴν βασιλείαν μου οἱ ἔποικοι πάντες τοῦ κάστρου τῆς Μονεμβασίας εὐεργετηθῆναι αὐτούς, ἵνα τηρῆται περὶ τοῦ ἀβιωτικίου τῶν τελευτῶντων ἐξ αὐτῶν ἀκλήρων καὶ ἀδιαθέτων, καὶ γίνεται, ὡς κατωτέρω κατὰ μέρος περὶ τούτου ῥυθίσεται, διορίζεται ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς δρισμοῦ καὶ εὐεργητεῖ πρὸς αὐτούς, ὡς ἀν κατὰ τὴν εἰς τοῦτο ζήτησιν καὶ παράκλησιν αὐτῶν, ἵνα, διόταν τελευτήσῃ τινὰς ἀπὸ τούτους ἀπαῖς καὶ ἀδιάθετος, κληρονομήσωσι τούτον οἱ ἀγιόντες καὶ κατιόντες αὐτοῦ κληρονόμοι· δύμοίως καὶ οἱ ἐκ πλαγίου αὐτοῦ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ καὶ ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαὶ ἀπὸ ἀδελφοῦ ἡ ἀδελφῆς δηλονότι τοῦ τελευτήσαντος. εἰ δὲ ἐνδιαθήκως τελευτήσει, γενήσεται νομίμως, δισον ἀν ἔκεινος¹⁾ περὶ τοῦτο διατεθῆ. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τοιούτων αὐτοῦ κληρονόμων οὐχ εὑρεθῆναι [ἔχει] τινὰ²⁾ καὶ τελευτήσει ἐνδιαθήκως ἡ καὶ ἀδιαθέτως, ἵνα οἱ ἀπὸ μακρόθεν συγγενεῖς αὐτοῦ λάβωσιν ἀπὸ τὸν βίον ἔκεινου τὸ δίμοιρον καὶ μόνον ἡ δισον καὶ περὶ τοῦτο διατεθῆ νομίμως· τὸ δὲ τρίτον μέρος τοῦ βίου ἔκεινου δίδωσιν ὑπὲρ τοῦ κάστρου. εἰ δὲ καὶ ἐκ μακρόθεν οὐχ

1) ἔκεινως L. 2) εὑρεθῆναι τινα L.

εύρεθηναι ἔχει¹⁾ τινὰ συγγενῆ, ἵνα τηρήται ὁ βίος αὐτοῦ ἀπας παρὰ τῶν εἰς τοῦτο ἀποταχθέντων ὑπηρετῶν παρὰ τῆς βασιλείας μου μετὰ εἰδῆσεως τοῦ τότε εὑρισκομένου εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ εἰσκομίζηται²⁾ παρ' αὐτῶν ὁ τοιοῦτος βίος εἰς ἀνάκτισιν καὶ ὄχυρωσιν³⁾ καὶ ἀσφάλειαν τοῦ τοιούτου κάστρου τῆς Μονεμβασίας, καὶ ἐξετάζωνται οἱ τοιοῦτοι ὑπηρέται παρὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἀποδίδωσι πρὸς αὐτὸν λογαριασμὸν καὶ ἐξάγτλησιν ὑπὲρ τούτου τοῦ βίου, καὶ μήτε εἰς τὸ βεστιάριον τῆς βασιλείας μου εἰσέρχηται⁴⁾ τι ἀπὸ τούτου, μήτε τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, μήτε ἄλλος τις ἔχῃ ἐπ' ἀδείας λαβεῖν ἐξ αὐτοῦ διὰ κανὸν ἕνα τρόπον, ἀλλ' εἰσκομίζηται⁵⁾ παρὰ τῶν ὑπηρετῶν ὑπὲρ τοῦ κάστρου, ώς δεδήλωται· δμοίως καὶ οσαι ζημίαι καὶ κρίσεις γένωνται πρὸς τινας εἰς τὴν χώραν ταύτην τῆς Μονεμβασίας, ἵνα ἀποδιδῶται⁶⁾ καὶ αὕτη πρὸς τοὺς τοιούτους ὑπηρέτας εἰς ἀνάκτισιν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ κάστρου, κατὰ τὴν εἰς τοῦτο ἀγωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τάξιν τε καὶ συγτίθειαν, καὶ ἀποδιδῶσι καὶ ὑπὲρ ταύτης λογαριασμὸν πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ παρὼν ὄρισμὸς τῆς βασιλείας μου μηνὶ δεκεμβρίῳ ινδ. σ' τοῦ ,⁵ Σφινά' ἔτους †.

† Δεσπότης ὁ Πορφυρογέννητος †.

*Edidit Sp. Lambros in Ephemerid. Παρνασσός. Athenis. 1883. Tom. VII.
p. 472.*

IX. 7078—1570, mense iulio, ind. XIII.

*Synodus confirmat metropolitae Monembasiae antiqua jura et privilegia ecclesiae
praesertim quoad episcopatus ei subjectos.*

† Ἀλλὰ καὶ Μωυσῆς ὁ δημαγωγὸς ἐφιστᾶ μὲν τῷ λαῷ καὶ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ τοὺς κρίγοντας, πλὴν εἴ τι βῆμα ὑπέρογχον καὶ Μωσαῖκῆς δεόμενον ἐπικρίσεως πάλιν πρὸς αὐτὸν ἀνεφέρετο, κἀκεῖθεν τὸ τέλος καὶ τὴν σύμβασιν ἀπελάμβανεν, οὕτως καὶ ὁ τῆς ἱεραρχίας θεσμὸς καὶ τοὺς ἐπισκοποῦντας μὲν ταῖς ἑκασταγοῦ τῆς οἰκουμένης ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐφίστησι καὶ δίδωσι τοὺς κηδεμόνας τῷ ἐκ Χριστοῦ παρονομαζομένῳ πληρώματι καὶ ἀρχεπισκόποις πιστεύεται τοὺς πιστεύοντας· δίκαιον δ' ἀν εἴη πάντας, εἴ τι που ταῖς ἐκκλησίαις σχανδαλοποιὸν ἐγγίνετο καὶ ἀμφίμαχον καὶ τὴν τοῦ ἐπισκόπου ὑπέρ-

1) ἔχειν L. 2) εἰσκομίζεται L. 3) ἀφύρωσιν L. 4) εἰσέρχεται L. 5) εἰσ-
κομίζεται L. 6) ἀποδίδοται L.

βαῖνον ἐπίκρισιν, τῇ καθ' ἡμᾶς ἔχουσία τοῦτο ἀναφέρεσθαι, ὡς ἂν ἐντεῦθεν γένοιτο τις συνασπισμὸς καὶ οὕτως ἀπαντάλον ἀπελαύνοιτο καὶ μέσαις ταῖς τῶν ἔκκλησιῶν πλατείαις εἰρήνη παρρησιάζοιτο. ἐπειδὴ δὲ πανιερώτατος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Πελοποννήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων¹⁾ τοῦ Σίδης, καὶ Μαχάριος, ἔχων οὐκ δλίγην διατύρον καὶ διένεξιν μετὰ τοῦ πανιερώτατου μητροπολίτου Χριστιανουπόλεως, κυροῦ Σωφρονίου, δις διακατέχειν βούλεται τινας τῶν ἐπισκοπῶν διατερευθεῖν τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει: Μονεμβασίας μετὰ τῶν περὶ αὐτὰς ἐνεργῶν, ἀναδραμῶν πρὸς ἡμᾶς συνοδεικῶς προκαθημένους, οἵ ἐπιφέρομεν τὸ τεῦ παναγιωτάτου ἡμῶν [δεσπότου], κυροῦ Μητροφάνους, θείου πρόσωπου καὶ ἀδειῶν ἔχομεν τὰ ἔκκλησιαστικὰ ὡς οἵσν τε ἔξετάξειν καὶ ἀνακρίνειν καὶ εἰς τὸν τεῦ δικαίου τόπον αὐτὰς καθιστᾶν, ἐνεργάνειν ἡμῖν χρυσόβουλα τῶν ἀοιδίμων καὶ μεκαρίτων βασιλέων τοῦ τε καὶ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου, καὶ τοῦ Ιωάννου Καντακουζηνοῦ, καὶ Μανουὴλ Παλαιολόγου καὶ καὶ τοῦ Ιωάννου Παλαιολόγου, ἀργυρόβουλα δεσποτῶν πολλῶν, ὡς αὖτας καὶ σιγῆλια πατριαρχικά, τοῦ τε καὶ Ιωσῆφ πατριαρχοῦ, [καὶ τοῦ] καὶ Μητροφάνους, ἐν οἷς ἐν μέρει διαληχθάνουσι ἐπικυροῦν προστήκει καὶ ἐπιβεβαιοῦν τὰ εἰρημένα τῶν ἀσιδέρων βασιλέων χρυσόβουλα καὶ τὰ πατριαρχικὰ σιγῆλια, καλῶς καὶ νομίμως γράψαντα καὶ ἐπικυρωθέντα. τούτων οὖν τῶν θείων καὶ σεπτῶν χρυσοβούλων καὶ τῶν λοιπῶν ἀπόστων, ὃν ἀνωτέρῳ ἔφημεν, ἐμφανισθέντων καὶ ἀναγνωσθέντων, ἐδεῖθη, καὶ παρ' ἡμῶν τυχεῖν συνοδεικοῦ ἐπικυρωτικοῦ γράμματος παρέγραπτος τὸ ἐνεργόν καὶ βέβαιον τοῖς εἰρημένοις χρυσοβούλοις· τοῖνυν καὶ ἡμεῖς τὴν δέησιν αὐτοῦ εὑμενῶς ἀποδεξάμενοι κατὰ τὴν περιηγήσιν τῶν τοισύτων σεπτῶν χρυσοβούλων καὶ τὸ παρὸν ἀπολύομεν γράμμα, δι' οὗ ἀποδεινόμεθα ἔξακολουθοῦντες πᾶσι τοῖς χρυσοβούλοις, ἔχειν τὴν ῥήθεισαν ἀγιωτάτην μητρόπολιν Μονεμβασίας, ὅσας δὴ προκατεῖχεν ἐπισκοπάς, ἦγουν τὴν τῆς Κυθηρίας, τὴν τοῦ Ἐλους, τὴν τῆς Μαίνης, τὴν τοῦ Ρέοντος, τὴν τῆς Ζερενᾶς, τὴν τῆς Κορώνης, τὴν τῆς Μεθώνης καὶ τῆς Ἀνδρούσης καὶ ὑποκείσθαι ταύτας τῇ αὐτῇ μητροπόλει Μονεμβασίας ὡς γνησίᾳ μητροπόλει αὐτῶν εἰς τὸ ἔξης εἰς ἀπαντά καὶ διηγεῖται χρόνον, δέχεσθαι τε ἐπισκόπους ἐν αὐταῖς, οὓς ἂν ὁ κατὰ καιροὺς εὑρισκόμενος ἀργείερεν· Μονεμβασίας ἔχειται καὶ γειροτονήσει καὶ καταστήσει ἐν αὐταῖς, ἔτι δὲ ἔχειν τὸν κατὰ καιρὸν προϊστάμενον Μονεμβασίας καὶ ταῦτα δὴ προνέμα, ὃσα παρέγραψαν αὐτῷ τὰ εἰρημένα χρυσόβουλα καὶ τὰ πατριαρχικὰ σιγῆλια, μηδενὸς τολμώντος τῶν ἐν Ἱερατικῷ καταλόγῳ ζητῶν ἀντιστῆγαι τοῖς προειρημένοις γρυπούσοις ἐν

¹⁾ Cod. Εχων.

βάρει ἀργίας ἀσυγγρώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου τοῦ ἐκ Θεοῦ, ἐπειδὴ μόνη τῇ βασιλείᾳ ἔφείται παρὰ τῶν Ἱερῶν κανόνων ἀναψηλαφᾶν καὶ μετακινεῖν τὰ τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τὸ προτιθέναι καὶ ἀραιεῖν ἐπισκοπὰς καὶ προβιβάζειν ἔστιν δὲ δικοῖως καὶ ὑποβιβάζειν. ἐπὶ τούτῳ γάρ ἀπολέλυται καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον συνοδεικὸν γράμμα τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσῃς Πελοπονῆσσος καὶ τὸν τόπον ἔχοντι τοῦ Σιβηρίου, κυρῷ Μακαρίῳ, καὶ μετ' αὐτὸν τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Μονεμβασίας ἐπὶ τῷ προσεῖναι αὐτῇ εἰς μανιφούς καὶ διηγεκτή χρόνον τὴν ἀσφάλειαν. κατὰ μῆνα Ιούλιον τῆς ἵγ' ἵνδι τοῦ ζεῦ ἔτους †.

† Πρὸς τούτοις δὲ διεῖλουσι καὶ οἱ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ καὶ ταῖς αὐταῖς ἐπισκοπαῖς κατὰ τὰ βασιλικὰ χρυσέβουλλα καὶ τὰ πατριαρχικὰ σιγίλλια πείθεοθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας καὶ τῷ κατὰ καὶρούς λαγόντι καὶ οὐδενὶ ἄλλῳ ὡς γνησίῳ πατρὶ καὶ ποιμένι αὐτῶν, ἱερεῖς τε δηλαδὴ καὶ λαϊκοί, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγρώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου †.

† Ο μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Ἀναστάσιος ἱερεὺς †.

† Τέλος δὲ μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ο μέγας γαρτοφύλακς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ο σακελλαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Άνδρεας, ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ο μέγας πρωτοπαπᾶς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ο πρωτονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ἐπειδὴ δὲ πανιερώτατος μητροπολίτης Μονεμβασίχες, κύρος Μακάριος, δὲ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συλλειτουργός, δεῖξας ἡμῖν τὸ παρὸν συνοδεικὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας γράμμα τῶν τιμιωτάτων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κύρος Μητροπόλιος, ἀληφικῶν, ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς νομίμιοις καὶ εὐλόγιοις γραφὲν καὶ ἀκόλουθοις ἐν τοῖς θείοις Ἱεροῖς νόμοις τῶν ἀοιδῶν βασιλέων καὶ πατέρων, καὶ ἐπικυροῦμεν αὐτό, ὡς καὶ τὰ σεπτὰ γράμματα τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν [δεσπότου] καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἀκολουθοῦντα τοῖς θείοις γρυποβούλοις καὶ πατριαρχικοῖς σιγίλλοις γράμμασι ἐπεκυρώσαντο πρότερον †.

† Ο Χαλκηδόνος Διορόθεος †. . . . . Θεόληπτος †.

† Ο Λαρίσσης Ιερεμίας †. † [Ο] Ηεριθεωρίου Φίλιππος †.

† Ο Ναυπάκτου καὶ Ἀρτερίου Ιωα- † Ο Τραπεζούντος Μάξιμος μη-
χείρ. †. τροπολίτης †.

† Ὁ Μεσημβρίας Ἰγνάτιος †.   † Ὁ Φαναρίου Γρηγόριος †.
 † [Ὦ] Κερνίτζης Θεοδόσιος †.   † Ὁ Κιτροῦς Λουκιανός †.

Exstat in codice bibliothecae Taurinensis gr. CCCXXXVI. B. VII. 29, ex quo minus accurate edidit Pasinius in Catalogo cod. graecorum ejusdem bibliothecae p. 417. Cod. est saec. XVI, olim fuit Gabrielis Severi.

X. 6652—1143, mense octobri, ind. VII.

Leon, episcopus Nauplii et Argorum, instituit monasterium virorum S. Mariae in loco Area, transfert moniales, quae antea habitabant monasterium, in coenobium erectum in loco dicto Buze editque regulam novi monasterii.

I. † Ὑπόμνημα τοῦ ταπεινοῦ Λέοντος καὶ εὐτελοῦς ἐπισκόπου Ἀργους καὶ Ναυπλίου ἐπὶ τῇ γεγονούσῃ παρ' αὐτοῦ νέᾳ μονῇ ἐπ' ὄνόματι τῆς ὑπεραγίας θεοτόχου ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Ἀρειας †.

† "Ἐρθασε μὲν ἡ ἡμετέρα εὐτέλειχ Ἱερὸν δομῆσασθαι φροντιστήριον ἐπ' ὄνόματι τῆς ὑπεράγνου διεσποίης ἡμῶν θεομήτορος κατὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀρειας, ἐν ᾧ τὸν μοναδικὸν βίον ἀγύειν ἔταξε γυναικας τὰς αἱρουμένας ὑπέχεσθαι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν τὸν ἀριθμὸν τριάκοντα ἕξ, καὶ μέντοι καὶ πρὸς τῇ τῆς καταμονῆς ἀναπαύσει καὶ τὰ πρὸς ζωὴν ταύταις συγέταξεν, διστοιχίᾳ εἰς τὸ ἀπέραντον ἔχειν αὐτάς, διθεν ταῦτα πορίσαιντο, ὡς μὴ τῇ τούτων ἐλλείψει διὰ τὴν ἀναγκαῖαν τοῦ σώματος χρείαν ἀτόνως τὸν μοναδικὸν ἀγύωσι δρόμον, καὶ δι' ὑπομνήματος δὴ αὐταῖς τὸ εἶναι τὸ τοιοῦτον σεμνεῖον ἐλεύθερον πάσης ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ ἀρχοντικῆς χειρὸς εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα διετάξατο· τί τὸ μετὰ ταῦτα; οὐ μακρός τις παρωχήσει χρόνος, καὶ διπερ ἐστὶν ἴδεῖν τοὺς φυτοκόμους καὶ γεωργοὺς κατὰ τέχνην τὴν ἑαυτῶν ποιοῦντας, καὶ νῦν μὲν κλιῶνα τινὸς φυτοῦ πηγγύνυτας τῇ γῇ καὶ μέχρι τινὸς θεραπεύοντας, ἔπειτα δὲ τοῦτον ἐκεῖθεν ἀποσπῶντας καὶ ἀλλαχόσε μεταφυτεύοντας, ὡς ἐντεύθεν τοῦ φυτοῦ καὶ πρὸς σύμπηξιν ἐδρασιτέραν καὶ πρὸς αὖτησιν ἐλαύνοντος χρείττονα καὶ πρὸς καρποφορίαν πρωτεύματέραν, τοιοῦτόν τι συμβέβηκε καὶ ἡμᾶς ἐργάσασθαι ἐπὶ τῷ τοιούτῳ σεμνείῳ, εἰ καὶ παρὰ τὴν ἡμῶν ἕξ ἀρχῆς πρόθεσιν τῶν τοῦτο συστησαμένων τὸ γεγονός ὑστάτως ἐτύχανεν, ἀλλὰ γε τὸ τοῦ πράγματος ἀποτέλεσμα παρόμοιον ἀποδέδεκται· τῇ ῥηθείσῃ προνοίᾳ τῶν φυτοκόμων ἐπειδὴ γὰρ τὰ καθ' ἡμᾶς ταῦτα παράλια καθ' δλον τὸν ἐνιστὸν πλήρη τυγχάνουσι θαλαττίων ληστῶν, κατὰ πᾶσαν ἄδειαν τὰ πάντα ληιζομένων καὶ ὅ τι βούλονται ἀποκο